Ազգ
Azg

Սեպտեմբեր 9 Հինգշաբթի 1993

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Գ տարի, թիւ 173 (424)
գինը 10 ռ.
դասիչ 69149
Երեւան 375010
Հանրապետութեան 47
հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Շրջափակման վերացումը նախապայման

Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան Կեդրոնական Վարչութիւնն ու Միացեալ Նահանգներու պատասխանատու մարմինները անցնող քանի մը օրերուն պաշտօնական դիմումներ ներկայացնելով ՄԱԿ-ի Գլխաւոր Քարտուղարութեան, Ապահովութեան Խորհուրդի անդամ երկիրներուն եւ Միացեալ Նահանգներու կառավարութեան՝ պահանջեցին Ադրբեջանի եւ Թուրքիոյ կողմէ Հայաստանին եւ Արցախին պարտադրուած շրջափակման վերացումը՝ իբրեւ շրջանին մէջ խաղաղութեան վերահաստատման եւ Հայաստանի ու Արցախի հայութեան գոյատեւման հիմնական պայման, դիտել տալով թէ ՄԱԿ-ի Ուխտը մարդկութեան դէմ գործադրուող ոճիր կը նկատէ շրջափակումը։ Նոյնպէս դիմումներ կատարուեցան Միացեալ Նահանգներու Սենատի անդամներուն, պահանջելով որ փոփոխութեան չենթարկուի Ադրբեջանի նկատմամբ Սենատի որդեգրած թիւ 907 բանաձեւը, որ կարգիլէ ամերիկեան որեւէ կարգի օժանդակութիւն յատկացնել Ադրբեջանին, ցորչափ ան վերջ չի տար անմարդկային շրջափակումին։ ՌԱԿ ԿԳ

Խմբագրական

Դարձակէտ

Թւում է, Լեռնային Ղարաբաղն արդէն փայլուն աւարտել է «խաղի» այն բաժինը, որը վերապահուած էր իրեն եւ կոչւում էր քաղաքական կատալիզատորի դեր։ Քաղաքական քիմիայի այս պրոցեսում ԼՂՀ-ն, աւելի ճիշտ՝ նրա ինքնապաշտպանական բանակը արագացրեց ուժերի նախկին հաւասարակշռութեան քանդումը եւ յստակեցրեց շրջանային շահերի այն շրջանակը, որտեղ այս օրերին խաղաքարերի վերադասաւորում է տեղի ունենում, Մոսկուայի տիրական ծեռքով։ Այսուհետեւ ԼՂՀ-ն կվերադառնայ իր սահմանների անվտանգութեամբ եւ ազգային ինքնութեամբ մտահոգ վիճակին, [illegible] մտահոգութիւններով տարուած Հայաստանի Հանրապետութիւնը՝ վերադառնալու իր ճիգին, Ռուսաստանն աւելի յստակ կգծի իր հին նոյնսակների նոր սահմանները, Մ. Նահանգները աւելի ճիշտ կհաշուարկի իր «նոր աշխարհակարգի» նորագոյն քարտէզը, Թուրքիան կզսպի իր ախորժակների շրջանակը եւ կուլ կտայ Թեհրանի հետ հաւասար աթոռի նստելու «վիրաւորանքը», իսկ Իրանի Իսլամական Հանրապետութիւնը՝ հազիւ ծածկելով մեկուսացումից դուրս գալու գոհունակութիւնը, կփորձի առանց ծեռքերն այրելու իր բաժին շագանակը հանել կրակից։ Ինչ վերաբերում է Ադրբեջանին, Ալիեւի ժամանակաւոր ղեկավարութիւնը կախուած նորից ռուսական շահերի երեւութական պլացդարմը դառնալ շրջանում, ռազմադաշտում կրած պարտութիւնները քաղաքական յաղթանակների վերածելու միտումով։

Դերերի վերաբաշխման գործը գրեթէ ամբողջութեամբ գտնւում է Ռուսաստանի ծեռքում։ Խաղասեղանին իր ուզած խաղընկերներին տեղադրելուց, նրանց տնտեսա-ֆինանսական ծանր հարկերի տակ առնելուց յետոյ, հասել է ժամը, երբ Ռուսաստանը բաց քարտերով է սկսել խաղալ, խաղաքարերը միշտ ծեռքում պահելով։ Կարեւորն արդէն, իրեն համար, խաղալ ծեւացնելն է...

Պատմական այս դարձակէտում աւելի ըմբռնելի են երեւում մօտաւոր անցեալի մեր քաղաքականութեան զիգզագները։ Մեծ հակասարակշռութիւն եւ ծեռնհաս դիւանագիտութիւն է պէտք միջին ճամփան վերագտնելու համար։ ԵԱՀԽ-ը մեզ համար մեռել է արդէն, եւ դրա վրայ սգացողների արցունքը ոչ ոքի պէտք չէ։ Խառն ազդանշանների պերճանքը անտեղի մսխել ենք եւ այժմ աւելի քան կարեւոր է մեր յստակատեսութիւնը, որքան էլ որ դժուար լինի սեւեռակիտ նայելը ճշմարտութեան աչքերին։

Այժմ, աւելի քան երբեք, մեզ պէտք է ներքաղաքական կամքի միասնութիւն։ Այլեւս ոչ ոք չի կարող մենակ թիավարելու երաշխիքը ունենալ։ Ոչ ոք չի կարող երաշխաւորուել, թէ դերը միայն իրեն է տրուելու։ Եւ քաղաքական մտքի միասնութեան եւ ներքին՝ փոխհամաձայնեցուած դերաբաշխման բացակայութեան պայմաններում, բացառուած չեն լինի մեկուսապաշտ այլ յաւակնութիւնները...

Ճշմարտութեան ժամը հասել է նաեւ Ղարաբաղի համար։ Փորձութիւններով լեցուն, լուրջում դաշտն է արդէն ԼՂՀ-ի ղեկավարութեան առջեւ։ Նա պէտք չէ մտահան անի, որ իր հիմնական խնդիրը Ղարաբաղի ազգային ֆիզիկական, ազգային քաղաքական վերապրումն է, եւ ոչ թէ տարածաշրջանային խնդիրների լուծումը կամ նոր խնդիրների յարուցումը։ Այժմ բազմաթիւ կողմեր կարող են փորձել սեպ խրել Ստեփանակերտի ու Երեւանի միջեւ, որը պէտք է բացառել կտրականապէս։ Միասնացած Հայաստանի հետ միասնական Ղարաբաղը միայն կարող են դիմակայել շրջանում տեղի ունեցող շրջադարձերին։ ■

Մոսկվա

ՂՈՒԿԱՍՅԱՆ-ՋԱԼԻԼՈՎ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ ՉԿԱՅԱՑԱՎ

Մոսկվայի բանակցությունների նախօրեին

Ինչպես արդեն հայտնել էինք, ԵԱՀԽ Լեռնային Ղարաբաղի խնդրով զբաղվող Մինսկի խմբի հանդիպման նախօրեին, սեպտեմբերի 8-ին Մոսկվայում պետք է տեղի ունենար ԼՂՀ արտգործնախարար Արկադի Ղուկասյանի եւ Ադրբեջանի խորհրդարանի փոխնախագահ Աֆիադին Ջալիլովի հանդիպումը։ Այս մասին երեկ հիշեցնելով, Նոյյան Տապանը տալիս է սեփական մեկնաբանությունները։

ԼՂՀ պաշտոնական ղեկավարները հրաժարվում են որեւէ կանխատեսում անել, սակայն, ասում է ՆՏ-ն, դատելով Ստեփանակերտից ստացվող լուրերից, կարելի է ենթադրել հետեւյալը. 1) ԼՂՀ ղեկավարությունը ավելի ու ավելի շատ է հակվում Ռուսաստանի միջնորդությամբ եւ բերեւս ԵԱՀԽ հովանու ներքո Ադրբեջանի հետ ուղղակի բանակցություններ վարելու գաղափարին։ 2) Լեռնային Ղարաբաղի հայերը այնքան էլ չեն հավատում ԵԱՀԽ խաղաղարար առաքելությանը եւ անձամբ ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի նախագահ իտալացի սենատոր Մարիո Ռաֆայելլիին, որը, իրենց խոսքերով, ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդին սխալ տեղեկություններ է տվել շրջանի իրադարձությունների մասին, որի հետեւանքով ընդունվել է Անվտանգության խորհրդի հայտնի թիվ 853 բանաձեւը, որի ընդունումից հետո հակամարտության գոտում իրադրությունը ծայրաստիճան սրվել է։ 3) Հրադադարին առնչվող ԵԱՀԽ վերջին առաջարկություններում «Լեռնային Ղարաբաղ» անվանումը փաստորեն անհետացել է փաստաթղթի տեքստից, իսկ ԼՂՀ-ն կրկին չի ճանաչվում հակամարտ կողմ։ Այսպիսով, ԼՂՀ ներկայացուցիչների դիրքորոշումը բավական կոշտ կլինի եւ նրանք կփորձեն հասնել բանակցություններին մյուսների հետ իրավահավասար մասնակցությամբ։

Սակայն ԼՂՀ կոշտ դիրքորոշումը չի նշանակում, թե այն ճկուն չի լինի։ Ղարաբաղցիների բարի կամքի եւ խելամիտ փոխզիջումների պատրաստակամության արտահայտություններն են ադրբեջանական Կուբաթլի շրջկենտրոնից ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերի դուրս բերումը եւ սահմանային հրադադարի վերաբերյալ Ադրբեջանի հետ ձեռք բերված անմիջական համաձայնության կատարումը։

Ավելի ուշ տեղեկացանք, որ Ղուկասյան-Ջալիլով հանդիպումը չի կայացել։ Երեկ առավոտյան ռուսական Մայակ ռադիոկայանը հաղորդեց, թե հանդիպումն ընդհանրապես չեղյալ է հայտարարվել։ Սակայն, հայաստանյան իրազեկ աղբյուրներից մեզ հաջողվեց պարզել, որ հանդիպումն ընդամենը հետաձգվել է։ Այդ աղբյուրներն այն կարծիքը հայտնեցին, թե ադրբեջանական կողմը պարզապես չի ներկայացել հանդիպմանը։ Ըստ երեւույթին, Ադրբեջանի իշխանությունները հույս ունեն, թե Ելցին-Ալիեւ հանդիպումն իրենց հնարավորություն կտա խուսափել Ղարաբաղ-Ադրբեջան անմիջական բանակցություններից եւ հնարավոր զիջումներից։ «Ազգ»

Գրաչովը Ալիեւից հետո ընդունեց Վազգեն Սարգսյանին

Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի խնդրանքով տեղի ունեցավ Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար, բանակի գեներալ Պավել Գրաչովի հանդիպումը Հայաստանի պաշտպանության գործերով պետնախարար Վազգեն Սարգսյանի հետ, սեպտեմբերի 8-ին հաղորդեց Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվության ու մամուլի վարչությունը։ Ինչպես նշվում է հաղորդման մեջ, այդտեղ քննարկվել է հայ-ադրբեջանական հակամարտության կարգավորմանը նպաստելու Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարության պատրաստակամությունը, որն արտահայտվել էր դրանից մեկ օր առաջ Պավել Գրաչովի եւ Ադրբեջանի ղեկավար Հեյդար Ալիեւի հանդիպման ժամանակ։

Ռուսաստանի եւ Հայաստանի զինվորական ղեկավարների հանդիպման ժամանակ, որին մասնակցում էր Ռուսաստանի զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետ, գեներալ-գնդապետ Միխայիլ Կոլեսնիկովը, քննարկվել է շրջանում ստեղծված իրավիճակը, նախատեսվել են ազգամիջյան ճգնաժամից դուրս գալու հնարավոր ուղիներ։ Հենվելով ՌԻԱ-ի վրա, այս մասին հաղորդում է Սնարք գործակալությունը։

Ցավոք, մեզ չհաջողվեց հայաստանյան որեւէ աղբյուրից մանրամասնություններ ստանալ հանդիպման վերաբերյալ։ Ավելին, որոշ գերատեսչություններում ի պատասխան մեր դիմումների, պարզապես պատասխանեցին, թե ընդհանրապես տեղյակ չեն կայացած հանդիպման մասին։ Մեզ հաջողվեց իրազեկ աղբյուրներից պարզել միայն, որ Վազգեն Սարգսյանն ամենայն հավանականությամբ երեկ երեկոյան քաղաքում չէր, թեեւ Մոսկվայից վերադարձել էր նույն օրը։ «Ազգ»

Անդրկովկասի պետերի հանդիպո՞ւմ

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հայտարարել է, թե ինքը ողջունում է ցանկացած երկխոսություն, որն ուղղված կլինի շրջանային խնդիրների կարգավորմանը։

ԻՏԱՌ-ի խնդրանքով մեկնաբանելով ՌԴ փոխվարչապետ Շախրայի կողմից Անդրկովկասի երկրների ղեկավարների հանդիպում անցկացնելու մասին առաջարկությունը, նա ասաց, թե առայժմ այդ հարցով ոչ մի պաշտոնական դիմում չի ստացվել։ Դրանից հետո միայն Հայաստանը կտա իր պատասխանը։ Իր հերթին, Հեյդար Ալիեւն արդեն տվել է իր համաձայնությունը։ Էդ. Շեւարդնաձեն նույնպես պատրաստ է մասնակցելու Անդրկովկասի եւ Ռուսաստանի ղեկավարների հանդիպմանը, որը նախատեսվում է անցկացնել սեպտեմբերի 20-ին Մոսկվայում։ ՀՀ նախագահի բանբերը հայտնեց, թե Անդրկովկասում անհրաժեշտ է պահպանել կանոնավոր կապերը Կենտրոնական Ասիայի եւ Բալթյան երկրների ձեւով։ «Ազգ»

Հրադադարը հիմնականում պահպանվում է

Հայաստանում ռուսաստանյան սահմանապահ զորքերի հրամանատար Ալեքսանդր Բաբենկոն հավաստիացնելով, թե հայ-թուրքական սահմանում երեկ էական փոփոխություններ չեն գրանցվել, անդրադարձավ նաեւ այն տեղեկություններին, ըստ որոնց իբր թե Հայաստանի սահմանի վրա թուրքական ուղղաթիռներ են հայտնվել։ Բաբենկոն հայտարարեց, թե այդ տեղեկությունները ճշտվում են, եւ առայժմ դրանց հաստատման մասին տվյալներ չկան։

Միաժամանակ երեկ եւ նախորդ գիշեր իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում համեմատաբար հանգիստ է եղել։ Հենվելով ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբից ստացված տեղեկությունների վրա, Ստեփանակերտի մեր թղթակից ՎԱՀԱՆ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆԸ հաղորդում է, թե ընդհանուր առմամբ ԼՂՀ եւ Ադրբեջանի զինված ուժերը պահպանում են հրադադարը, թեեւ սեպտեմբերի 8-ի գիշերը ռազմաճակատի Մարտունի-Ֆիզուլի հատվածում ադրբեջանական ուժերը նռնականետերից եւ հրաձգային զենքից գնդակոծել են հայկական պաշտպանական դիրքերը։ Զոհեր չկան։ ԼՂՀ պաշտպանության բանակը ձեռնպահ է մնացել պատասխան գործողություններից։ Ավելի վաղ, սեպտեմբերի 7-ին ադրբեջանական ուժերը Զանգելանի շրջանի ռազմական հենակետերից հեռահար հրետանուց եւ Գրադ կայանքներից հրետակոծել էին Լաչինի մարդասիրական միջանցքի հարավային մատույցների պաշտպանական դիրքերը։ Նույն օրը ադրբեջանական ուժերի տեղադրած ականներից մեկի պայթյունի հետեւանքով զոհվել են ղարաբաղյան բանակի երկու զինվորներ։

Երեկ եւ նախորդ գիշեր իրադրությունը հանգիստ է եղել նաեւ Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում։ «Ազգ»

Խոշոր ցույց Երուսաղեմում

ԱՄՆ-ը հույս է հայտնել, որ իսրայելա-պաղեստինյան համաձայնագիրը կարող է ստորագրվել երկուշաբթի օրը։ Քլինթոնը պատրաստակամություն է հայտնել հյուրընկալել կողմերին ստորագրման արարողության համար, եթե նրանք ի վիճակի լինեն մեղմել պաղեստինյան ինքնավարության մանրամասները եւ փոխադարձ ճանաչման բանաձեւը։ Մինչդեռ Երուսաղեմում տասնյակ հազարավոր հրեաներ են հավաքվել վարչապետի նստավայրի մոտ, բողոքելու խաղաղության նախագծի դեմ։ Այս զանգվածային հանրահավաքն ընդդիմադիր Լիկուդ համախմբման կողմից ծրագրված ելույթներից առաջինն է։ Ընդդիմադիրները ցանկանում են կառավարությանը ստիպել հայտարարել նոր ընտրություններ կամ առնվազն խաղաղության ծրագրի համար նշանակել հանրաքվե։ Նույն ծրագրի դեմ է հանդես եկել նաեւ Իսրայելի զինվորականությունը, որը պնդում է, թե բանակցություններում իրենց ներկայացուցիչներին չներգրավելուց, ինչի հետեւանքով համաձայնագրի «ճարտար ձեւակերպումները» հաշվի չեն առնում շրջանի բարդ ռազմական իրավիճակը։ Իսկ Իսրայելի եւ Սիրիայի ներկայացուցիչները հայտնել են, որ չեն հասել որեւէ առաջընթացի Գոլանի բարձունքներից իսրայելական զորքերի դուրսբերման սկզբունքների մասին բանակցություններում։ «Ռոյթըր» գործակալությունը նշել է Նորվեգիայի խոշոր ավանդը այս բանակցություններում, որտեղ էլ հենց ընթացել է նրանց առաջին փուլը։ Դրական մեծ դեր է խաղացել անձամբ Նորվեգիայի ԱԳ նախարարը։ Գաղտնի բանակցություններն այժմ տեղափոխվել են Փարիզ։

Մուսուլման գերիները պահվել են անմարդկային պայմաններում

Բոսնիայի հարավ-արեւմուտքում գտնվող Մոստարի շրջանից խորվաթները հազարավոր մուսուլմաններ են գերել։ Այս մասին է հայտնվել ՄԱԿ-ի զեկուցագրում։ Համաձայն այս փաստաթղթի, գերիները հունվարից պահվել են ճամբարներում, որտեղ պայմանները եղել են «դաժան եւ կործանարար»։ Այս մասին է հայտնել նաեւ ԱՄՆ պետդեպարտամենտի խոսնակ Մայքլ Մակքերրին։ Նա հայտարարել է կառավարության խոր անհանգստության մասին, ինչը հայտնվել է Խորվաթիայի ու Բոսնիա-Հերցեգովինայի ղեկավարությանը։ Խոսնակը հույս է հայտնել, որ հակամարտ կողմերը կվերադառնան Ժնեւ եւ կվարեն բանակցությունները։

Կոզիրեւը Քաբուլում

Ռուս-աֆղանական հարաբերությունների կարգավորման նպատակով երեկ Քաբուլ ժամանեց Ռուսաստանի արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւը եւ տեսակցություն ունեցավ Աֆղանստանի ժամանակավոր կառավարության պետ Գյուլբեդդին Հեքմաթիարի հետ։ Բանակցությունների ընթացքում արծարծվեց նաեւ դեռեւս աֆղանական բանտերում գտնվող նախկին խորհրդային ռազմագերիների հարցը, հաղորդում է BBC ռադիոկայանը։

Ոսկու գինն ընկել է

Ոսկու համաշխարհային գները կտրուկ ընկել են։ Դրա պատճառը ներդնողների կողմից մեծ քանակությամբ ոսկու վաճառքն է եւ այն համառ լուրերը, թե եվրոպայի կենտրոնական բանկերը նույնպես վաճառում են ոսկի։ Մեկ ունցիայի գինն ընկել է 14,60 դոլլարով եւ այժմ կազմում է 325,50 դոլլար։ ■

digitised by A.R.A.R.@

Օտար մամուլ

«Ջյումհուրիյեթ», օգոստոս 30. Վերջերս Հայաստանի դիրքորոշման մեջ նկատվում են ուշագրավ փոփոխություններ: Սրանք [illegible] ԱՄՆ-ի եւ Ռուսաստանի նոր հաշվարկների ցուցանիշներն են: Արտգործնախարար Վահան Փափազյանի «Հյուրիյեթի» ներկա համարում տպագրված հարցազրույցը հնարավորություն է տալիս ենթադրելու, որ Հայաստանի որդեգրած դիրքորոշումն ակնհայտ փոփոխությունների է ենթարկվել:

Մինչեւ օրս Հայաստանն էր անընդհատ Թուրքիայի հետ փոխհարաբերությունները բարելավելու առաջարկություններով հանդես գալիս, եւ միշտ Թուրքիան էր, որ ամեն անգամ Ղարաբաղյան առճակատման պատճառաբանությամբ առարկում էր նման առաջարկներին: Հիմա արդեն այդ նույն մոտեցումն է դրսեւորում Փափազյանը հենց Թուրքիայի հանդեպ: «Մինչեւ որ Ղարաբաղում մշտական հրադադար չհաստատվի, ասում է նա, Թուրքիայի հետ մեր հարաբերությունները չի կարելի կարգավորել»:

Փափազյանը Երեւանի մեր թղթակցի հետ խոսելիս կարծես երազ է տեսնում: Թվում է, թե Ղարաբաղի օդային տարածքում թուրքական ինքնաթիռներն են թռչում, բլուրներում թուրքական դրոշներն են ծածանվում, եւ նախարարն էլ այս խառնաշփոթության տպավորության տակ մղձավանջի մեջ գտնվում է: Հակառակ դեպքում նա այդքան անհիմն հայտարարությամբ հանդես չէր գա: Կարծես թե իրենք չեն ամեն տեսակի հրադադարներն ու ժամանակացույցները խախտում, կարծես իրենք չեն խափանում խաղաղ կարգավորման ծրագրերը: Կարծես թե ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը «Ադրբեջանի դեմ կատարված հարձակումներին վերջ տալու» պահանջով հենց իրենց չի դիմում:

Զափազանց հետաքրքրական են ՀՀ արտգործնախարար Փափազյանի խոսքերը նավթատարի վերաբերյալ: Ադրբեջանական նավթն Իրանի, Վրաստանի, Հայաստանի, թե մեկ այլ ուղիով Թուրքիա հասցնելու վերաբերյալ հարցերին հայ նախարարը պատասխանում է, թե «իրենք այդ հարցով չեն զբաղվում»: Իրականում այս խոսքերը պատասխան են Մոսկվայում Հիքմեթ Չեթինի արած առաջարկության այն մասին, թե «Ղարաբաղում հարձակումներին վերջ տալու դեպքում նավթատարը Հայաստանով կանցկացվի»: Փափազյանը վերոհիշյալ խոսքերին դիվանագիտական ձեւով պատասխանում է. «Մենք շանտաժի չենք ենթարկվում»:

Հայաստանը մինչեւ վերջին ժամանակներս ցույց էր տալիս, թե Ղարաբաղի հայերն անկախ են գործում, եւ ամեն առիթով Թուրքիայի հետ հարաբերությունները բարելավելու ցանկություն էր հայտնում: Այս օրերին, երբ հարձակումներն ադրբեջանական տարածքում գնալով սաստկանում են, արդյոք ի՞նչն է պատճառը, որ Հայաստանի ոճը սկսեց փոխվել: Վաշինգտոնում Ղարաբաղի հարցով առկա են նոր հաշվարկներ: Ըստ այդ հաշվարկների, Ղարաբաղը հանձնվում է հայերին, իսկ Նախիջեւանը՝ ազերիներին: Հայերի ոճի փոփոխությունը, ըստ երեւույթին, արվում է այն գիտակցությամբ, թե մինչեւ օրս ձեռք բերվածը կհաջողվի յուրացնել: Նրանք, ովքեր մինչեւ օրս Ղարաբաղի անկախությամբ պաշտոնապես հայտարարում էին, թե «իրենք մեզ հետ կապ չունեն», Ղարաբաղի պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանին օգոստոսի 21-ին նշանակում են Հայաստանի պաշտպանության նախարար:

Հայաստանի մոտեցման փոփոխությունը պայմանավորված է տարածաշրջանի վերաբերյալ Ռուսաստանի եւ Ամերիկայի նոր հաշվարկներով: Դրանց հետ կապված անցյալ շաբաթվա սկզբներին արվեցին հետաքրքրական քայլեր: ԱՄՆ-ը հանդես եկավ մի նոր ծրագրով, որից հետո Ռուսաստանն էլ իր հերթին ծրագիր առաջարկեց: Ի հակադրություն ամերիկյան ծրագրի, ռուսականում Ղարաբաղը դիտվում է որպես ադրբեջանական տարածք այն պայմանով, որ թե այդ տարածքում եւ թե սահմանային կետերում տեղավորվելու են ռուս զինվորներ: Ռուսական ծրագիրը Նախիջեւանի անունն անգամ չի հիշատակում: Վերոհիշյալ երկու մոտեցումները ակնհայտորեն միմյանց հակասում են: Վերոհիշյալ ծրագրերի հանդեպ Թուրքիայի մոտեցումը հայտնի չէ: Հայտնի չէ նաեւ, թե պատրաստվո՞ւմ է արդյոք վերոհիշյալ երկու ծրագրերի հիման վրա մի երրորդ ծրագիր: ■

ԹՈՒՐՔ ԼՐԱԳՐՈՂՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔՈՒՄ Է ՓԱՓԱԶՅԱՆԻ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑԻՆ

Տիկին Ֆերայի Թընչի «Նոր հաշվարկներ Ղարաբաղի վրա» վերնագրով «Ջյումհուրիյեթի» օգոստոսի 30-ի համարում հրապարակված հոդվածը ՀՀ արտգործնախարար Վահան Փափազյանի հետ նույն թերթի երեւանյան թղթակցի անցկացրած հարցազրույցի արձագանքն է: Ֆերայի Թընչը հոդվածում կարծիք է հայտնում Թուրքիայի հանդեպ Հայաստանի դիրքորոշման կոշտացման մասին, Փափազյանը մեղադրվում է հակառակ կարծիքներ արտահայտելու մեջ: Հոդվածագրին հատկապես զարմանք է պատճառել արտգործնախարարի այն խոսքերը, թե «Հայաստանի կառավարությունը Բաքվի նավթատարի հանդեպ առանձին հետաքրքրություն չի ցուցաբերում»: Այս խոսքերով Փափազյանը, ըստ հոդվածագրի, պատասխանում է Հիքմեթ Չեթինի «երբ դուք Ղարաբաղում վերջ տաք ընդհարումներին, ապա նավթատարը կանցկացվի Հայաստանով» առաջարկին, ասելով. «Շանտաժներին չենք ենթարկվում»: Դժվար է կանխագուշակել, Հայաստանի թուրքական քաղաքականությունն էական փոփոխություններ կրել է, թե ոչ, բայց արդարությունը պահանջում է ասել, որ ՀՀ արտգործնախարարի պատասխանները «Ջյումհուրիյեթի» հարցերին հավելեն կաս են, դիպուկ եւ ամենազգուշավորը, պարտավորեցնող չեն մեր իշխանությունների համար: Պատասխանելով «Ջյումհուրիյեթի» թղթակցի հարցերին, Փափազյանը մի անգամ եւս շեշտում է այն իրողությունը, որ հայ-թուրքական հարաբերությունների բարելավման համար հայկական կողմն արել է հնարավոր ամեն քայլ, այդ ուղղությամբ դրական քայլեր կատարելու հերթն արդեն Թուրքիայինն է: Կարծում ենք, տիկին Թընչի զայրույթախառն արձագանքը Փափազյանի հարցազրույցին հետաքրքրական է եւ այն ընթերցողի ուշադրությանն ենք ներկայացնում Փարիզում «Ազգի» սեփական թղթակից ՐԱՖՖԻ ՀԵՐՄՈՆ ԱՐԱՔՍԻ թարգմանությամբ:

Ռ. Չ.

Թուրքիան վախենում է, իսկ ԱՄՆ-ը եւ Իսրայելը անհանգստանում

Թուրքիայի վարչապետը հայտարարել է, որ կդիմի խորհրդարանին Հայաստանին պատերազմ հայտարարելու առաջարկով, եթե հայերը հարձակում ձեռնարկեն Նախիջեւանում, հաղորդել են ամերիկյան թերթերը, վկայակոչելով թուրքական աղբյուրները: Թուրքական «Անատոլու» գործակալությունը հաղորդել է, որ իրանական զորամիավորումները խորացել են 5-10 կմ Ադրբեջանի տարածքը Խուդաֆերին ջրամբարի շրջանում: Ասոշիեյթեդ պրես գործակալության կարծիքով, Թուրքիան ստիպված է համաձայնվել Իրանի ակտիվության հետ տարածաշրջանում, քանի որ ինքը՝ Թուրքիան վախենում է հարուցել Ռուսաստանի զայրույթը իր միջամտության դեպքում: «Լոս Անջելես Թայմսը» նշում է, որ իրավիճակն Ադրբեջանի հարավում մտահոգում է նույնիսկ Իսրայելին, որն անհանգստանում է իսլամական արմատականության ակտիվացումից: Մինչդեռ ԱՄՆ պետդեպարտամենտի ներկայացուցիչ Նենսի Բեկը հայտարարել է, որ ԱՄՆ-ը ճնշում կգործադրի հայերի վրա, որպեսզի նրանք թողնեն գրաված տարածքները: Սնարֆ

Ադրբեջանում ծաղկում է մարդկանց առեւտուրը

Ադրբեջանում կարելի է փոխանակել 1 գերված տղային հինգ կանանց, 140 լիտր բենզինի եւ 1 մլն. ռուբլու դիմաց, հաղորդում է Ռոյթեր գործակալությունը Ադրբեջանից: Պատանդների հարցով պետական հանձնաժողովի նախագահի տեղակալ Արզու Աբդուլլաեւայի խոսքերով, սահմանամերձ շրջաններում գոյություն ունի միջնորդների մի ամբողջ ցանց, որը իրականացնում է առեւտուրը կենդանի ապրանքով: Այդ հանցագործ խմբավորման պարագլուխներից մեկը Ադրբեջանում հայտնի է «Ֆանտոմաս» մականունով: Արժեզրկման հետեւանքով փրկագինը վերջերս աճել է մինչեւ 15 մլն. ռուբլի: Սնարֆ

Բաքվում փակվեց Աթաթուրքի լիցեյը

Բաքվում մեկ տարվա գործունեությունից հետո փակվեց Աթաթուրքի անվան ադրբեջանա-թուրքական լիցեյը: Կրթության նախարարությունից հայտնեցին, որ լիցեյը փակվել է ֆինանսական խնդիրների պատճառով: Այդ հաստատության ղեկավարությունն ի վիճակի չի եղել վճարել շենքի վարձակալության գումարը: Լիցեյի ուսումնական անձնակազմն այժմ մնացել է առանց աշխատանքի: Թուրքական կրթական համակարգի տիպի ուսումնական հաստատություններն Ադրբեջանում բացվել էին ԱԺՃ-ի իշխանության գալուց հետո: Այժմ գործում են երեք այդպիսի լիցեյ՝ Աթաթուրքի ադրբեջանական լիցեյը, Նախիջեւանի տղաների լիցեյը եւ Սումգայիթի հոգեւոր լիցեյը: Սնարֆ

Ադրբեջանը կստանա ղազախական ցորեն

Ադրբեջանը կբերի 1 մլն. տոննա ղազախական ցորեն: Երկու երկրների պայմանավորվածությանը համապատասխան եւ հացահատիկի բերքահավաքի գործում Ղազախստանին օգնելու նպատակով Ադրբեջանի կառավարությունը որոշում է ընդունել 10-օրյա ժամկետում այնտեղ ուղարկել 200 բեռնատարներից ու կցասայլերից բաղկացած ավտոշարասյուն: Վառելիքի պետական կոմիտեին հանձնարարված է հատկացնել 50 տոննա բենզին, 500 տոննա դիզելային վառելիք եւ 50 տոննա քսայուղ: Շարասյունը կուղարկվի երկաթուղով: Սնարֆ

Նոր ռուբլու գոտին նոր տնտեսական միությո՞ւն

«Նոր տիպի ռուբլու գոտու ստեղծման ուղղությամբ գործնական միջոցառումների մասին» համաձայնագրի ստորագրումից հետո Հայաստանի, Բելառուսի, Ղազախստանի, Ռուսաստանի, Տաջիկստանի եւ Ուզբեկստանի կառավարությունները պարտավորվեցին, որ համաձայնեցված տնտեսական քաղաքականություն կվարեն դրամաշրջանառության ծավալի բնագավառում, պետական դեֆիցիտների, կոմերցիոն բանկերի գործունեության կարգավորման ցուցանիշների եւ վարկերի տոկոսադրույքների հարցերում:

Տարբեր աղբյուրների համաձայն, ստորագրված համաձայնագրով նախատեսվում է, որ նոր ռուբլու գոտու ստեղծման ուղղությամբ առաջին քայլը կլինի այն, որպեսզի օգտագործելով շրջանառության մեջ գտնվող դրամական միավորները, կողմերն ապահովեն զարգացող դրամական համակարգերի գործառության կայունությունը: Բացի այդ, բոլոր կողմերը պարտավորվում են, որպեսզի ապահովեն ռուսական ռուբլու նկատմամբ կայուն փոխարկելի տարադրամի կուրս, եւ ապահովեն դրանց համասեռ փոխարկելիությունը, ինչպես նաեւ միասնական քաղաքականություն վարեն երրորդ երկրների տարադրամների նկատմամբ: Ռուսաստանի վարչապետ Չեռնոմիրդինի ասելով, այս համաձայնագրով դրվել է նոր տնտեսական միության հիմքը: Նա նաեւ առաջարկել է, որպեսզի նոր ռուբլու գոտում հանվեն բոլոր տեսակի մաքսային տուրքերը:

Ու թեեւ չի բացառվում, որ դեռ այլ նախկին խորհրդային հանրապետություններ ցանկություն կհայտնեն մտնել նոր ռուբլու գոտու մեջ, սակայն Ռուսաստանի վարչապետի ասելով, ԱՊՀ որոշ պետություններ դեռեւս չեն հասունացել ռուբլու գոտու մեջ մտնելու համար:

Ռուսաստանի Կենտրոնական բանկի նախագահ Վիկտոր Գերաշչենկոն նշել է, թե այլ պետությունների թղթակցական հաշիվներ դեռեւս կմնան, որոնց համաձայն էլ կկատարվեն հաշվարկներ: Ռուսաստանն առայժմ կմնա որպես ռուբլու գոտու շրջանակներում էմիսիայի կենտրոն: Նրա կարծիքով, սխալվում են նրանք, ովքեր մտածում են, թե ռուբլու գոտու մեջ մտնելով, այդ երկրները կլուծեն իրենց տնտեսական եւ ֆինանսական խնդիրները: Նրա ասելով, դա երկար ու դժվար ընթացք է: Ըստ երեւույթին, Ռուսաստանի կենտրոնական բանկի նախագահն ինչ-որ տեղ ճիշտ է, քանի որ Հայաստանը ռուսական նոր ռուբլին կստանա միայն 2-2,5 ամիս հետո, իսկ այդ ընթացքում ավելի կխստանա ֆինանսատնտեսական համակարգում տիրող ճգնաժամը: Դժվար չէ նաեւ կռահել, որ երբ Հայաստանի կառավարական պատվիրակության անդամներից երկուսը՝ ֆինանսների նախարարն ու Հայաստանի կենտրոնական բանկի նախագահը մնացել են Մոսկվայում, ապա դեռեւս կան չլուծված հարցեր եւ ռուսական ռուբլու ստացման հարցում, եւ սեփական դրամի տպագրման, որի առթիվ մոսկովյան բանակցություններում ռուսական կողմը ցուցաբերել էր որոշակի սառնություն:

Միակ հուսադրող փաստն այն է, որ կրկին նոր ստորագրությամբ բարձրացվել է Հայաստանին Ռուսաստանի կողմից տրվող 20 մլրդ. ռուբլու լրացուցիչ վարկի մասին համաձայնագիրը:

Ա. Հ.

Հայտարարություն

Եղիշե Չարենցի անվան Գրականության եւ արվեստի թանգարանը հայտնում է, որ սույն թվի սեպտեմբերի 10-ին, ժամը 12.00-ին թանգարանի ցուցասրահում կկայանա «Հովհաննես Շիրազ» ցուցահանդեսի բացումը:

Նոր էլեկտրագծեր

Ինչպես տեղեկացրեց ԼՂՀ Նախարարների խորհրդի նյութական արտադրության եւ արտադրական ենթակառուցվածքի բաժնի վարիչ Մաքսիմ Դանիելյանը, հանրապետությունում աշխատանքներ են տարվում Սարսանգ-Ստեփանակերտ 110 կՎոլտ էլեկտրագծի կառուցման ուղղությամբ, որը հնարավորություն կտա Սարսանգի հէկի 20 մՎտ հզորությունը հասցնել մայրաքաղաք եւ այնտեղից մատակարարել շրջաններին: Սարսանգի հէկի երկու ագրեգատների միաժամանակ աշխատելու դեպքում արտադրված էլեկտրաէներգիան կբավարարի ոչ միայն Ղարաբաղի, այլեւ ՀՀ երբեմն սահմանամերձ շրջանների պահանջները: Նախատեսված է շինարարությունն ավարտել այս տարի: Աշխատանքներ են տարվում երկրորդ էներգակառույցի՝ Շուշի-Կարմիր Շուկա 35 կՎոլտ լարման գծի անցկացման ուղղությամբ:

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Ստեփանակերտ

ԼՂՀ առողջապահության նախարարի տեղակալ Լեոնիդ Համբարձումյանը հայտնել է, որ Լեռնային Ղարաբաղին բժշկական մարդասիրական մեծ օգնություն են ցույց տալիս այնպիսի միջազգային կազմակերպություններ, ինչպիսիք են «Բժիշկներ առանց սահմանի», Միջազգային կարմիր խաչը եւ այլն: «Մեդին» կազմակերպության ստեղծողներից մեկը Մեծ Բրիտանիայի խորհրդարանի լորդերի պալատի փոխխոսնակ Քերոլայն Քոկսն է: Կազմակերպության ներկայացուցիչները երեխաներին կարմրուկի, պոլիոմիելիտի դեմ եւ ԲՑԺ-ով նախազգուշական պատվաստումներ իրականացնում են: Կազմակերպության անդամներն իրենց տեխնիկական սարքավորումներով եւ դեղորայքով աշխատանքներ են իրականացնում հանրապետության շրջաններում: Ըստ Լեոնիդ Համբարձումյանի, ներկայումս կազմակերպության կողմից ԼՂՀ բերված եւ օգտագործվող սարքավորումները աշխատանքի իրականացման ավարտից հետո մնալու են նախարարության ենթակայության տակ: ՆՏ

Հ. Պարոնյանի անվան երաժշտական կոմեդիայի թատրոնի սեպտեմբեր ամսվա 1993 թ.

ԽԱՂԱՑԱՆԿ

Ա. Էլբակյան
11, 15, 23 Ամենափրկիչ ցրիները
կոմեդիա 2 գործ.
Պիեռ Շենո
9, 17 Հանգուցյալը շրջում է խավարում
կոմեդիա 2 գործ.
Վաղարշակ Կոսյան
10, 21 Իմ զոքանչը
կոմեդիա 2 գործ.
Հ. Պարոնյան Ա. Լուսինյան
8, 16 Մեծապատիվ մուրացկաններ
մյուզիքլ 2 գործ.
Գ. Տեր-Գրիգորյան
Ախ, ներվեր, ներվեր...
կոմեդիա 3 գործ.
Ա. Ցագարելի Գ. Դանչելի
14, 22 Խանումի արարքները
երաժշտական կոմեդիա 2 գործ.
Ա. Պապայան
16 Արեւը ձեզ հետ
կոմեդիա 2 գործ.
Ժ. Անանյան
Տանձ, տանձ...
կոմեդիա 2 գործ.
51-րդ թատերաշրջանի բացումը
Պրեմիերա
Ա. Այվազյան Հ. Պարոնյան
28, 29, 30 Ատամնաբույժն արեւելյան
օպերետ 2 գործ.

Թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար
Արմեն Էլբակյան

Ներկայացումների սկիզբը ժամը 17.00-ին:
Տոմսերը վաճառվում են թատրոնի տոմսարկղերում, ամեն օր, ժամը 10-18-ը:
Ընդունվում են կոլեկտիվ հայտեր:
Հասցեն. Խորհրդային 4 («Արմենիա» հյուրանոցի կողքին):
Հեռ. 58-01-01

Ուշադրություն

Ս. թ. սեպտեմբերի 23-ին, ժամը 12-ին Երեւանի դասական փորձաքննությունների արտոնագրված ինստիտուտում տեղի կունենա ՀՀ սահմանադրության նախագծի քննարկում:

Հասցեն՝ Երեւան, Նալբանդյան փկ. 20, Աղայի տուն

Հեռ. 56.02.13

Ռեկտորատ

digitised by A.R.A.R.@

Սպառողական

ԿԱՐԱԳ ՈՒԶԵՄ, ՄԱՐԳԱՐԻՆ ՏԱՍ

Հայկական կարագախառը

Շուկայական հարաբերությունները հայ գործարարների որոշակի շերտերի մեջ խթանեցին նաեւ գիտական նոր մտահղացումների ծնունդը: Եւ ահա այս կամ այն կերպ այդ հարաբերությունների մեջ հայտնված մի խումբ անձինք սկսեցին գիտական մտավարժանքներ անել, որոնց օգուտը միայն իրենցն է, վնասը՝ ոչ իրենցը: Օրինակ, նրանք սկսել են հյութից ջուր ստանալ եւ վաճառել հյութի անունով, սոլյարայուղից բենզին «ստանալ»՝ հրացնելով բենզինի անվան տակ եւ այլն, եւ այլն:

Վերջերս սակայն մի նորամուծություն էլ է շրջանառության մեջ մտել հայ ալիմենտա-բիզնեսմենների շրջանում: Նրանք սկսել են կարագից մարգարին ստանալ, այդպես ստացված արդյունքը վաճառելով իբրեւ կարագ: Եւ դա բավական հաջող է ստացվում, քանի որ բնակչությունը պետության կողմից կտրոնով կարագ ստանալու հույսը կտրած (չնայած մի մասը դեռեւս սպասում է հեռու ափերից ճանապարհ ընկած կարագաբեր նավերին) ապավինում է միայն մասնավոր անձանց ու խանութների վաճառած կարագին: Տարբեր անվանումները՝ «Սերուցքային», «Բուտերբրոդային», «Գյուղական», «Հոլանդական», նաեւ տարբեր գներ են ենթադրում: Թվում է, թե բնական է, որ այդպես էլ պետք է լիներ. չէ՞ որ տարբեր տեսակներ են: Սակայն բանն այն է, որ խանութներում հայտնված կարագի գների տարբերությունը, որքան էլ զարմանալի է, կապված է ոչ թե տեսակների հետ, այլ թե ինչքան է գնահատվում կարագատիրոջ կամ կարագավաճառի ցանկությունը կամ բնակչության գրպանների դատարկությունը չափելու փափագը՝ 2100, 2300, 2400, 2500 կամ 2600:

Բայց ով էր, թե կարագախառը այսքանով սահմանափակվեր: Եւ այդ չսահմանափակվելու հետ միաժամանակ մեծանում է նաեւ կարագի վաճառքից առավելագույն շահույթ ստանալ ցանկացողների ախորժակը: Այդ պատճառով է արդեն ժողովրդի մեջ արմատավորվել այն մտավախությունը, թե հնարավոր է, որ կարագի փոխարեն ակամա մարգարին գնեն, որովհետեւ, ինչպես խոսում են մարդիկ, որոշ կարագավաճառներ իրենց կարագի արկղերի մեջ փաթեթավորում եւ կարագի անվան տակ մարգարին են վաճառում: Նույնիսկ պատահում են եւ այնպիսիները, որոնք իրենց ծանոթներին բարեկամաբար տեղեկացնում են, թե այսինչ բարեկամը կամ ծանոթը հենց այդ գործով է զբաղվում: Ինչ մնում է անծանոթներին, ապա նրանք հալելուց հետո հաճախ են հանկարծ հայտնաբերում, որ իրենց գնած «Հոլանդական» կարագը ընդամենը կարագի արկղերում նույնատիպ փաթեթավորումով տեղավորված մարգարին է, թեեւ վաճառողն իր բոլոր հարազատների ու ծնողների անունով, արեւով ու պատվով երդվել էր, որ իսկական արտասահմանյան կարագ է:

Մեկ-երկու կիլոգրամ նման հրաշք կարագ գնողների կորուստն ու ցավը համեմատաբար ավելի քիչ է, քան միանգամից արկղով գնողներինը: Այսօր արժեզրկումն այնպիսի սլացքի մեջ է, որ ով էլ կուտակած քիչ թե շատ գումար է ունենում, շտապում է որքան հնարավոր է շուտ եւ շատ բան գնել, եւ արկղով կարագը այդպիսի մի առիթ է տալիս: Եւ դուք պատկերացրեք մի արկղ կարագ իր ողջ ունեցած գումարով գնած մարդու (ոչ փողատեր) վիճակը, երբ պարզվում է, որ նա վճարելով մի արկղ կարագի գին, գնել է մի արկղ մարգարին:

Այդպիսի վիճակում հայտնվելով, նա, ինչպես ասում են, ընկել է. պետք է՝ ստիպված օգտագործի իր գնածը, որովհետեւ բացի չի կարող՝ դա չափազանց թանկ հաճույք է, իսկ հետ վերադարձնելն անհնար է՝ ո՞ր վաճառողին կարող ես համոզել, որ նա քեզ կարագի փոխարեն մարգարին է վաճառել, կարող ես համայն աշխարհի սրբերով երդվել՝ միաժամանակ նշելով գնումը կատարելու տեղը, օրը, խոսակցությունը: Անօգուտ է, նախ դեմդ սուտ չէ, խեղճը հացի հետ չի կերել, հետո էլ իր բերած լիզոնը չէ, բերել ավելի լավ կլիներ նրան իր վաճառած մարգարինը լիզել տայիր, առանց հացի, որպեսզի սովորի, մարգարինի համը բերանում մնա ու միգուցե դրանից հետո այլեւս ձեռնպահ մնա իր բիզնես-շռռոցներից: Այլապես դեռ շատերը կհայտնվեն այն կնոջ վիճակում, որը 12.5 կիլոգրամանոց «Butter» մակնշությամբ արկղը իբրեւ կարագ գնելով հալելուց հետո մարգարին էր հայտնաբերել: Աղա նա անօգուտ վեճ ունենալով (մի քանի օր անց) այդ վաճառողի հետ, ճարահատյալ իր վնասը փոխհատուցելու նպատակով բողոք-դիմում էր գրել այն շրջգործկոմ, որի տարածքում գտնվում է սկյալ խանութը: Այստեղ սակայն գործկոմի իրավախորհրդատուն նրան հայտնել էր, որ գործկոմը նման հարցերով չի զբաղվում: Ու խեղճ կինը մինչեւ հիմա էլ չգիտի, թե ով կարող է զբաղվել այդ հարցերով, ով պետք է փոխհատուցի իր վնասը, ո՞ւմ դիմի: Համոզված ենք, որ նման անպատասխան դեգերումների մեջ են նաեւ նրա շատ բախտակիցներ, որովհետեւ մարգարին-կարագ համագործակցության մասին խոսակցությունները առանց հիմք չեն լինում, հաշվի առնելով, որ ծուխն առանց կրակ չի լինում, թեեւ երբ կարագախառի հայ վարպետները մարգարինը կարագի տեղ են անցկացնում, հնարավոր է, որ առանց կրակի ծուխ էլ ի հայտ բերեն «ինչ ա եղե որ, փողի բան չի՞, բլած նամուսին»:

Այնուամենայնիվ, կա՞ «կարագ» օպերատիվորեն զբաղվող կամ զբաղվելու ի վիճակի որեւէ օղակ, թե՞ ով որ խաբվել, սխալվել է կարագի հարցում, այս խնդրի անտարբերությամբ ու անկազմակերպությամբ իր վիզն օղակի, դահ առ դահ իջեցնելով, որ, օրինակ, պատահաբար 500 գրամանոց տարաներով հոլանդական կարագ-մարգարինը մի խանութում վաճառվում է «կարագ» գնապիտակով, մյուսում «մարգարին»:

ԳԱԳԻԿ ՆԱԶԱՐԵՏՅԱՆ

Մարտունի

Հիվանդանոցին բուժել է պետք

Մարտունու շրջանը բնակչության թվով հանրապետության մեծ շրջաններից մեկն է: Սակայն շատ հարցերում շրջանը մատնված է անտարբերության: Տնտեսական շատ հարցեր (վառելիքի, տրանսպորտի, աշխատանքի, հացի եւ այլն) ժողովուրդը մեծ դժվարությամբ իր ուժերով հաղթահարում է, սակայն կան հարցեր, խնդիրներ, որոնք կարող են լուծվել միայն պետական մակարդակով: Դրանցից մեկն է բուժական հարցը, այսինքն, թե ինչպիսին է շրջանի կենտրոնական հիվանդանոցի վիճակը:

Հիվանդանոցն այժմ գործում է նոր մասնաշենքում, որը կառուցվել է 80-ական թվականներին: Հին մասնաշենքը, որը միաժամանակ բավարարում էր շրջանի բնակչությանը, վաղուց կանգնեցվել է կապիտալ նորոգման, սակայն ոչինչ չի արվել, իսկ շենքից միայն պատերն են մնացել: Դեռեւս այս տարի հունվարին եղա հիվանդանոցում: Դժվար էր վիճակը: Հիվանդասենյակներում վառարաններ էին վառվում, հիարկե ոչ բոլորում, ջուր չկար, չէր գործում կոյուղին, շտապ օգնությունը դադարեցրել էր իր ծառայությունը բենզինի ու հեռախոսակապի պատճառով եւ էլի շատ դժվարություններ ու տխուր երեւույթներ:

Երբ զրուցում էի գլխավոր բժիշկ Այվազյանի հետ, նա լավատեսորեն էր տրամադրված եւ համոզված էր, որ հանրապետության կառավարությունն ու շրջանի ղեկավարությունը, առողջապահության նախարարությունը կօգնեն, կֆինանսավորեն, եւ հիվանդանոցը կգործի ինչպես պետք է:

Անցած տարվա երկրաշարժը մեծ վնաս է հասցրել նաեւ հիվանդանոցի շենքին: Այդ պատճառով Մարտունու շրջան էր ժամանել այն ժամանակվա վարչապետ Խոսրով Հարությունյանը, եղել էր նաեւ հիվանդանոցում, խոստացել օգնել՝ վերացնելու երկրաշարժի հետեւանքները, բուժական եւ այլ հարցերով:

7 ամիս անց դարձյալ այցելեցի հիվանդանոց, այս անգամ եղա նեվրոպաթոլոգիայի բաժանմունքում: Նայելով առաստաղին, որի ծեփերը թափված էին՝ տանիքից իջած ջրի պատճառով, եւ դեռ էլի կթափվեն, արդեն պարզ էր, որ ոչինչ էլ չի արվել: Այս անգամ էլ ջրի ծորակները պարապ էին մնացել: Զարմացա, տեսնելով այն գեղեցիկ, մաքուր ու բոլոր տեղաշորը, որի մեջ պառկած էր հիվանդ բարեկամս:

«Տնից ենք բերել, այստեղինը չէ, ասաց նա, այստեղինը լվանալ հնարավոր չէ, դրա համար բոլորս տնից ենք բերել: Լավն այն է, որ հիվանդանոցն ապահովված է լավ բժիշկներով, կադրերի պակաս չի զգացվում, եւ կարեւոր է, որ բոլորն էլ շրջանի բնակիչներ են»:

Այդ լավ բժիշկներից է նաեւ բաժանմունքի վարիչ, բարձր կարգի նեվրոպաթոլոգ Անդրանիկ Գինոսյանը: 44-ամյա բժիշկն արդեն 20 տարի աշխատում է հիվանդանոցում: 87 թվականից, երբ ստեղծվել է բաժանմունքը, վարիչն է:

Երբ զրուցում էի բժշկի հետ, հաճախ էին նրա աշխատասենյակ մտնում հիվանդներ, կամ նրանց հարազատները՝ ինչ-որ դեղեր ձեռքերին:

«Հիվանդանոցում չկան այդ դեղերից, ստիպված հիվանդների հարազատներն են դեսից-դենից ճարում, ասում է նա: Վատ է դեղորայքի վիճակը, շատ քիչ ենք ստանում: Բաժանմունքը նախատեսված է 30 մահճակալի համար, բայց կարող է սպասարկել 40 հիվանդների: Այժմ շատ քիչ են հիվանդները բաժանմունքում: Ինչ խոսք, սա ասված, որ ընդհանրապես հիվանդներ չլինեն, սակայն դա միայն ցանկություն է, իսկ իրականում, մանավանդ այս օրերին շատ-շատ են հիվանդները: Պարզապես շատերը, հատկապես հեռավոր գյուղերի բնակիչները, տրանսպորտի բացակայության պատճառով, անգամ չեն կարող այցելել հիվանդներին, իսկ դա նշանակում է, որ հիվանդը պետք է տանը մնա, քանի որ հիվանդանոցը սնունդով չի կարող ապահովել հիվանդներին»:

Մեր զրույցի ընթացքում բժիշկ Գինոսյանը ցույց տվեց պահարանում դրված մի կիսատ շիշ օղի:

«Սա էլ սպիրտի փոխարեն ենք օգտագործում, չկա, ստիպված ենք: Օղին էլ հիվանդների բարեկամներն են բերում: Բամբակ ու վիրակապ դարձյալ չկա: Արտասահմանյան դեղորայքների սրվակների միջի բամբակն ենք հաճախ օգտագործում»:

Առավել դժվար է վիրաբուժական բաժանմունքում բուժվող հիվանդների հարազատների վիճակը: Պարզ է, այդ բաժանմունքում բուժվողը պետք է վիրահատվի: Հիվանդի հարազատները պետք է հիվանդանոց բերեն բենզին, քանի որ ամեն րոպե կարող է անջատվել էլեկտրականությունը, եւ պետք է գործի գցվի «դվիժոկը»:

Ոչ բժիշկները եւ ոչ էլ հիվանդները չգիտեն՝ հիվանդանոցում բուժումն անվճար է, թե վճարովի: Օրենքով անվճար է, իսկ իրականում...

Շատ ցածր աշխատավարձ ստացող բժիշկը (10-15 հազար ռուբլի կամ մի քիչ էլ ավել), ինչ խոսք, ինչպես էլ հոգատար ու ազնիվ լինի, միեւնույն է, հիվանդին բուժելու համար նրանից փող է վերցնելու: Սա արդեն գաղտնիք չէ: Ուղղակի կա այն հանգամանքը, թե «էս գլխից» են փողը ուզո՞ւմ, թե բուժելուց հետո:

Բացի այդ, երբ հիվանդի համար շտապօգնություն են կանչում, պետք է ապահովեն մեքենան բենզինով, այն էլ այն դեպքում, երբ կարողանան կապվել շտապ օգնության կայանի հետ: Այժմ պետք է հիվանդին հիվանդանոց հասցնեն ինչպես կարող են:

Վառելանյութի բացակայության պատճառով շտապօգնությունը չի գործում: Չի տեղափոխվում նաեւ հիվանդանոցի աղբը: Այն թափված է հիվանդանոցի տարածքում:

Ջրի եւ հոսանքի բացակայության պատճառով հիվանդանոցում չեն գործում կոյուղին եւ բժշկական շատ սարքավորումներ: Լավ է, որ հիվանդանոցի մոտով գետ է հոսում, եւ այդ գետի ջուրը կրելով, մաքրում են զուգարանները:

Սրանք եւ այլ խնդիրներ են ծառացած հիվանդանոցի եւ հիվանդների առաջ: Այսքանից հետո ո՞վ հիվանդը կլավանա...

Այս բոլոր խնդիրներն անլուծելի չեն: Երբ դրամ լինի, կլինի եւ վառելանյութ, եւ կլուծվի ջրամատակարարման հարցը, եւ ամենակարեւորը, կնորոգվի մասնաշենքը, որոշ չափով սնունդ կբերվի, որը կտրվի բենզին միայն նրանց, ովքեր հնարավորություն չունեն ամեն օր սնունդ ստանալու: Իսկ առայժմ տխուր է հիվանդանոցում առավել, քան առաջ:

Շուտով դարձյալ ձմեռ է գալու, կարծում եմ հանրապետության, այս շրջանի ղեկավարությունը եւ առողջապահության նախարարությունը պետք է լուրջ մտածեն մոտ 80 հազար բնակիչ ունեցող շրջանի միակ հիվանդանոցի մասին, այն ոչ ավտոկայան է եւ ոչ էլ մշակույթի պալատ...

ԶՈՀՐԱԲ ԲՈԲՈՅԱՆ

Հ. Ղափլանյանի անվան Երեւանի դրամատիկական թատրոն

26-րդ թատերաշրջանի բացումը Սեպտեմբերի 10-ին եւ 11-ին

Է. Իոնեսկո. Նոր ներկայացում
«Արքան մեռնում է»
(պիես երկու գործողությամբ)

12. Վ. Շեքսպիր
«Ջուլիոս Կեսար»
(ողբերգություն երկու գործողությամբ)

Ներկայացումների սկիզբը ուրբաթ՝ ժ. 15-ին, շաբաթ եւ կիրակի օրերին ժ. 14-ին: Տոմսերը վաճառվում են թատրոնի տոմսարկղերում:

Ընդունվում են կոլեկտիվ հայտեր: Հեռ. 52.47.23:

Տոմսարկղը բաց է ամեն օր ժամը 10-ից 18-ը:

Սփյուռք

Վարդան Մամիկոնյանի նոր համերգները

Միջազգային երաժշտական շրջանակների կողմից գնահատված արվեստագետ Վարդան Մամիկոնյանը օգոստոսի 8-ին ելույթ ունեցավ գերմանական Բոխում քաղաքում, հաջողությունների իր շղթային ավելացնելով եւս մեկ օղակ: Հայտագիրը բաղկացած էր Դեբյուսիի, Շոպենի, Բաբաջանյանի եւ Լիստի գործերից, որոնց մեկնաբանումը երիտասարդ, բայց արդեն ստեղծագործական իր անհատականությունն ունեցող դաշնակահարի կողմից գրավեց գերմանացի ունկնդրին: Այս առիթով երաժշտասերների ամենատարածված «Վեսթ Դոյչ Ալգեմայնե Ցայտունգ» օրաթերթում լույս տեսավ երաժշտական ճանաչված քննադատ Անես Դյուլցի դրվատական հոդվածը: Հաջորդ օրը նույն ծրագրով հայ դաշնակահարը հանդես է եկել նաեւ Դույսբուրգ քաղաքում:

Հայկազյան հայագիտականի նոր հատորը

Վաղուց սպասված «Հայկազեան հայագիտական հանդէսի» ԺԹ հատորը դրված է հայագիտությամբ զբաղվողների սեղանին: 378 էջ հատվող «Հանդէսը» ընթերցողների ուշադրությանն է հանձնել 13 ուսումնասիրություն հայերեն եւ անգլերեն լեզուներով եւ մեկ գրախոսական 4 արժեքավոր հրատարակությունների մասին:

Փեհլիվանյանի ամերիկյան «Նախերգանքը»

Երիտասարդ տաղանդավոր խմբավար Ջորջ Փեհլիվանյանը Հոլիվուդի John Ford Theatre-ում ղեկավարեց Լոնգ Բիչ օպերայի սիմֆոնիկ նվագախումբը, որը օգոստոսի 14-ին, 19-ին եւ 21-ին հազարավոր հանդիսականների առջեւ եւ նրանց բուռն ծափերի ներքո ներկայացրեց Բիզեի «Կարմեն» օպերան: Արտասահմանյան թերթերն այս ելույթը համարեցին Փեհլիվանյանի ամերիկյան «նախերգանքը»՝ հավանաբար նկատի ունենալով եվրոպական քաղաքներում նրա ունեցած արժանի ճանաչումն ու հռչակը, իսկ ամերիկյան մայրցամաքում՝ դրանց նոր-նոր տարածման հանգամանքը: Առաջիկայում սպասվում է, որ երիտասարդ խմբավարը ղեկավարի Վերդիի «Տրավիատա» օպերան Սանկտ Պետերբուրգում, իսկ «Օթելլոն»՝ Երեւանի Ազգային օպերայի թատրոնում:

Նարեկացի պարսկերեն

Վերջերս Թեհրանում պարսկերեն թարգմանությամբ լույս է տեսել Գրիգոր Նարեկացու «Մատեան ողբերգութեան» պոեմը: Թարգմանության հեղինակն է Սորբոնի համալսարանի շրջանավարտ, Սպահանի համալսարանի հայերենագիտության ամբիոնի վարիչ, բանաստեղծ եւ գրականագետ Ազաս Մարյանը: Պարսկերենին քաջածանոթ այս գիտնականը մեծ աշխատանք է կատարել «Մատեանի» գեղեցկություններն ու նրբություններն այդ լեզվով հնչեցնելու համար: Դրա համար նա հենվել է գրական այս հուշարձանի գրաբար բնագրի, աշխարհաբար թարգմանությունների եւ Սահակ Քեչիշյանի կատարած ֆրանսերեն թարգմանության վրա: 256 էջից բաղկացած գիրքը լույս է տեսել 2000 օրինակ տպաքանակով: Խմբագիրն է Էդուարդ Գերմանիկը, որը կցել է Նարեկացու համառոտ կենսագրականը: Գրքի հրատարակմանն աջակցել է նաեւ «Նեշաքար» գրական հաստատության տնօրեն Ջերեյրուն Չոնեյդին:

Նվիրված Վահրամ Մավյանին

Լոս Անջելեսի ս. Հովհաննես Կարապետ Մայր տաճարում օգոստոսի 8-ին, նախաձեռնությամբ Թեքեյան մշակութային միության տեղի մասնաճյուղի, տեղի է ունեցել հիշատակի երեկույթ՝ նվիրված սփյուռքահայ գրող Վահրամ Մավյանի մահվան 10-րդ տարելիցին: Հարգանքի երեկոյին իրենց մասնակցությունն էին բերել նաեւ ՀԲԸՄ Մելքոնյան կրթական հաստատության սաները: ԹՄՄ Լոս Անջելեսի մասնաճյուղի ատենապետ Վաչե Սեմերջյանի բացման խոսքից հետո Մավյան մարդուն եւ արվեստագետին ներկայացրել է հաստատության երկարամյա դասախոս, արվեստագետ եւ Մավյանի պաշտոնակից Սեդրակ Աբգարյանը:

«Ազգ»

digitised by A.R.A.R.@

Ներկայումս Կենտրոնական Ասիայում ընթացող հակամարտություններից ամենաճակատագրականը Հայաստանի և Ադրբեջանի միջև բախումն է:

Ինչ վերաբերում է Իրանին, նրա և այս երկու նախկին խորհրդային հանրապետությունների միջև հաշիվները մաքուր են: Այլ կերպ ասած, իրանցիների և հայ կամ ազերի ժողովուրդների միջև պատմական բացասական միջադեպեր չեն եղել, որոնք կարող էին անվստահության կամ թշնամանքի մթնոլորտ ստեղծել: Իրանցիների և հայերի միջև ամուր կապերի փաստացի ապացույց է այն, որ հայ փոքրամասնությունն այստեղ՝ Իրանում իրեն նախևառաջ իրանցի է համարում:

Հենց Իրանի և այս երկու հանրապետությունների միջև բարեկամական կապերն էին պատճառը, որ Իսլամական Հանրապետությունը ժամանակ ու ջանքեր է ներդնում արտահայտելու իր անհանգստությունը տեղի ունեցող իրադարձությունների և ուժգնացած հակամարտության հետևանքների նկատմամբ՝ ձգտելով հաշտարար միջնորդի դեր խաղալ նրանց միջև: Սակայն Թեհրանի խաղաղարար միջնորդությունը սպասված պտուղները չի տվել արտաքին միջամտության և երրորդ կողմերի այն ջանքերի պատճառով, որոնց նպատակն է թույլ չտալ, որ Իրանն օգուտ քաղի երկու պատերազմող հանրապետությունների միջև խաղաղություն հաստատելուց:

Իրանի միջնորդությունը ցանկալի արդյունք չի տվել նաև այն պատճառով, որ հանրապետությունները, հատկապես Հայաստանը, նախընտրում են իրենց միջնորդներ տեսնել Արևմուտքի խոշոր տերություններին: Սա, անշուշտ, թյուրատեսություն է և գալիս է այն կեղծ համոզմունքից, որ եթե իրենց անունները շոշափվեն միջազգային արևմտյան քաղաքական շրջանակներում, ապա իրենք ինչ-որ կերպ ավելի մեծ կարևորություն ու ճանաչում կստանան:

Հայաստանը, այլ կողմերի օժանդակությամբ և Ադրբեջանի ներքին խառնակության շնորհիվ, կարողացել է վերջինից որոշ տարածքներ նվաճել: Չնայած Երևանի հետ իր լավ հարաբերություններին, Թեհրանն, այդուամենայնիվ, դատապարտել է այդ, այսպես կոչված, նվաճումները: Եվ դա այն պատճառով, որ Իրանն ինքն էլ է եղել տարածքային ոտնձգությունների թիրախ:

Թե ինչ է կատարվում Հայաստանի ու Ադրբեջանի միջև իր հյուսիսային սահմանների մատույցներում՝ Իսլամական Հանրապետության կողմից երկրորդական չի համարվում, քանի որ Իրանը կարող է տուժել հակամարտության վայրիվերումներից, եթե դրանք ավելի մեծ չափեր ընդունեն:

Հակամարտության անմիջական ընդարձակումը կապված է փախստականների խնդրի հետ: Երբ հայերը շարունակեն իրենց ներկա տարածքային գրավումները, Իրանին հարկ կլինի հաշվի նստել Ադրբեջանից փախստականների հոսքի հետևանքների հետ, մանավանդ եթե նկատի ունենանք, որ զորքերը մոտենում են: Իրանին պարբերաբար շեղել են իր ներքին խնդիրներից՝ շրջապատող երկրներից փախստականների հեղեղով:

Հակառակ հրադադարին, այս շաբաթ օրը Լեռնային Ղարաբաղի հայկական ուժերի կողմից ադրբեջանական ևս մեկ քաղաքի (Հորադիզի) գրավումով և Թուրքիայի արտգործնախարար Թանսու Չիլլերի՝ հայերին տրված նախազգուշացումով իրադրությունը, թվում է, մտել է մի նոր ու վտանգավոր փուլ: Չիլլերը նախազգուշացրել է, որ եթե Հայաստանը հարձակում ձեռնարկի ադրբեջանական Նախիջևանի շրջանում, Թուրքիայի և Հայաստանի սահմանների միջև, ապա իր երկիրը գործողությունների կդիմի:

Թե Հայաստանը և թե Ադրբեջանը պետք է հիշեն իրանա-իրաքյան պատերազմը և դաս քաղելով այդ օրինակից, խուսափեն մեկ այլ աղետից և մարդկային ու նյութական կորուստներից: Հայաստանը հատկապես պետք է դաս առնի Իրաքի օրինակից և լավ միտքը պահի այն, որ հաճախ տարածքներ շահող կողմը վերջնարդյունքում պարտվող կարող է լինել: Սույն փաստն, ի մասնավորի, ճշմարիտ է Հայաստանի վերաբերմամբ:

Հաղթանակի առթիվ Երևանի հրճվանքը վաղաժամ է: Հայերը պետք է զգույշ լինեն, գործեն խելամիտ և չոգևորվեն արտասահմանի զանգվածային լրատվության միջոցներում «հաղթանակ» բառի հոլովումներից: Հավակնում կամ գիտակցում են նրանք դա, թե ոչ, Հայաստանն ընդամենը խաղագրավ է խոշոր խաղամոլների ձեռքերում, ովքեր իրենց սեփական նախագծերն ու հեռահար ծրագրերն են հետամտում այս հակամարտության մեջ և Կենտրոնական Ասիայում ընդհանրապես:

Հայաստանը, Ադրբեջանը և Կենտրոնական Ասիայի այլ պետություններ իրենց անկախության առաջին տարիներն են ապրում. եթե նրանք ճշմարիտ ու իմաստուն չգործեն՝ լավ հիմքեր ստեղծելով, նրանց հարկ կլինի դեռ շատ տասնամյակներ ապրել անվստահության ու կասկածանքի մթնոլորտում ու կրել դրա հետևանքները: Եվ փոխանակ ինքնուրույն ու միասնաբար առաջ ընթանալու, նրանք ստիպված կլինեն ժամանակ, ջանքեր ու սուղ միջոցներ վատնել մեկը մյուսից պաշտպանվելու համար: Եվ դա հիրավի ափսոսանքի արժանի կլինի:

Զավեշտականն այն է, որ որքան ավելի լարված, թշնամական ու անվստահությամբ պարուրված են դառնում հարաբերությունները այս հարաբերությունների միջև, այնքան իրադրությունն ավելի է հասունանում արտաքին միջամտության համար:

Ուստի թե Հայաստանը, թե Ադրբեջանը, մանավանդ առաջինը, որն իր «ցնցող հաղթանակների» շնորհիվ շահեկան վիճակում է, պետք է վերանայեն իրենց վարքագիծը: Ինչ վերաբերում է հայերին, նրանք պետք է օգտվեն իրենց շահեկան դիրքից և բանակցություններ սկսեն Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության վերաբերյալ, նպատակ ունենալով այն հանգեցնել արդարացի լուծման և չփորձեն ինչ-որ բան պարտադրել: ■

«Քեյհանը» դասեր է տալիս Հայաստանին

Թեհրանում հրատարակվող «Քեյհան» թերթի «Հանուն Ամենաբարձրյալի խորհրդի խոսք Հայաստանին» վերնագրով հոդվածն անշուշտ ղարաբաղյան հակամարտության սրման առնչությամբ Իրանի Իսլամական Հանրապետությունում տիրող մտահոգության արձագանքն է: Հայաստանը բարձր գնահատելով երկու ժողովուրդների դարավոր բարեկամությունը, ոչ մի միայն չի ցանկանում ավելորդ դժվարություններ հարուցել Իրանին, այլև անկեղծորեն կիսում է նրա մտահոգությունները: Անհրաժեշտ է սակայն նշել, որ Հայաստանին տարածքային ոտնձգությունների մեջ մեղադրելու, այսպես կոչված «խոշոր խաղամոլների» տրամադրություններին ընդառաջ գնալու, ստեղծված անվստահության ու կասկածանքի մթնոլորտի ողջ պատասխանատվությունը հայերի վրա բարդելու «Քեյհանի» վարվելակերպի հետ դժվար է համաձայնվել: Հայկական իշխանությունները բազմիցս հայտարարել են, որ Լեռնային Ղարաբաղի պայքարը ինքնորոշման պայքար է և Ադրբեջանի հետ հակամարտության մեջ է գտնվում ոչ թե Հայաստանը, այլ ԼՂՀ-ն: Ընդ որում, ԼՂՀ-ի տարածքային իրավունքները ճանաչման կարիքն են զգում: Առնվազն տարակուսանք է առաջացնում, երբ Պաղեստինի ժողովրդի տարածքային իրավունքները համառորեն պաշտպանող Իրանի Իսլամական Հանրապետությունը Լեռնային Ղարաբաղի պարագայում նույն համառությամբ լռում է: Ի դեպ ասենք, որ եթե Հայաստանի իշխանությունները փորձել են «ինչ-որ բան պարտադրել Ադրբեջանին», ապա դա ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորմանը խաղաղ բանակցությունների միջոցով հասնելու միտքն է եղել: Ինչ վերաբերում է նախապատվությունը Արևմուտքին տալու հանգամանքին, հիշեցնենք, որ թուրք-ամերիկյան ստրատեգիական պայմանագիրը, համաձայն որի Անդրկովկասն ու Միջին Ասիան համարվում են Թուրքիայի ազդեցության բնական տարածքներ, հազիվ թե ստորագրված լինի Հայաստանի իշխանությունների նախաձեռնությամբ: Ադրիատիկից մինչև Չինական ծով ընկած տարածքում Արևմուտքի կողմից Թուրքիային հատկացված դերը այնուամենայնիվ շոշափում է նաև Իրանի շահերը: Նկատի ունենալով այն, անտեղի ենք համարում մեզ, հայերիս, Թանսու Չիլլերի նախազգուշացումով սաստելու «Քեյհանի» մտադրությունը:

Հ. Չ.

Միջպետական

Տեր-Պետրոսյան-Ռաֆսանջանի հեռախոսազրույց

Օգոստոսի 8-ին ՀՀ նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանը քսան րոպեանոց հեռախոսազրույց ունեցավ Իրանի Իսլամական Հանրապետության նախագահ Ալի Աքբար Հաշեմի Ռաֆսանջանիի հետ, երեկ հայտնեց նախագահի մամուլի ծառայությունը:

ՀՀ նախագահը պրն. Ռաֆսանջանիին հաղորդեց, թե Հայաստանում հասկանում են Իրանի հասարակության, մամուլի և խորհրդարանի զգայուն կեցվածքը Ադրբեջանում տեղի ունեցող իրադարձությունների նկատմամբ և երբեմն արտահայտվող կտրուկ արձագանքները Հայաստանի կողմից չեն դիտվում որպես թշնամական վերաբերմունք:

Տեր-Պետրոսյանը հաղորդեց նաև, որ իր համոզմամբ ղարաբաղյան հակամարտությունն արդեն անցել է կրիտիկական սահմանագիծը և առաջիկա օրերին ռազմական գործողությունների դադարեցման և հակամարտության խաղաղ կարգավորման ուղղությամբ կարող են տեղի ունենալ լուրջ տեղաշարժեր:

Նա պրն. Ռաֆսանջանիին մեկ անգամ ևս արտահայտեց իր երկրի լուրջ մտահոգությունը հարևան պետությունների միջև հարաբերությունների սրման կապակցությամբ, մասնավորապես նշելով, որ թե Իրանի և թե միջազգային հանրության համար այլևս անհանդուրժելի են ԼՂՀ զինված ուժերի շարունակվող գործողությունները: Նա ընդգծեց բանակցությունների միջոցով ռազմական գործողությունների շուտափույթ դադարեցման անհրաժեշտությունը:

Իր հերթին նախագահ Ալի Աքբար Հաշեմի Ռաֆսանջանին հավաստեց Հայաստանի Հանրապետության հետ սերտ բարեկամական հարաբերությունների և բազմակողմանի համագործակցությունն իրականացնելու Իրանի Իսլամական Հանրապետության պատրաստակամությունը: ■

Սեպտեմբերի 3-ին ՀՀ արտաքին գործերի նախարար Վահան Փափազյանին ուղերձով դիմել էր ԱՄՆ պետքարտուղար Ուորեն Քրիստոֆերը, խորը մտահոգություն հայտնելով Լեռնային Ղարաբաղից հարավ ընկած տարածքում շարունակվող մարտերի կապակցությամբ: Իր պատասխան նամակում ՀՀ արտգործնախարար Վահան Փափազյանը նշեց, թե Հայաստանը գործնական դեր է կատարել Ադրբեջանի և Լեռնային Ղարաբաղի միջև երկխոսության հաստատման հարցում և առաջարկեց, որպեսզի ԵԱՀԽ-ն, Մինսկի խումբը, ինչպես նաև միջազգային այլ ատյանները հրաժարվեն Լեռնային Ղարաբաղը որպես հակամարտության կողմ ճանաչելու կեղծ գաղափարախոսական դիրքորոշումից: Նամակում նաև նշվում է, թե միջազգային հանրությունը պետք է ընդունի Ադրբեջանի կողմից կատարվող շրջափակումների փաստը, քանի որ դրանք պատերազմական գործողություններ են բնակչության դեմ: «Ազգ»

Կառավարության կողմից արտոնագրված

«Անանիա Շիրակացի»

հայկական համալսարանը

հայտարարում է 1993–94 ուստարվա ընդունելություն հետևյալ մասնագիտությունների գծով.

1. Հայագիտություն (մեկ օտար լեզվի խորացված ուսուցմամբ),
2. Ռոմանագերմանական բանասիրություն (անգլերեն, գերմաներեն),
3. Ընդհանուր պատմություն (մեկ օտար լեզվի խորացված ուսուցմամբ),
4. Էկոնոմիկա և արտադրության կառավարում (անգլերեն լեզվի խորացված ուսուցմամբ):

ՈՒՍՄԱՆ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ 4 ՏԱՐԻ Է, ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՎԱԾ ԾՐԱԳՐԵՐՈՎ: Լավ թվանշաններով ավարտող շրջանավարտները համալսարանի դիպլոմին զուգահեռ «ռոմանագերմանական բանասիրություն» և «էկոնոմիկա և արտադրության կառավարում» մասնագիտությունների գծով կստանան նաև Ռուսաստանի Դաշնության պետական կամ ոչ պետական բուհի դիպլոմ: Ուսման վարձը պայմանագրային է: Մեկուկես տարվա ընթացքում գերազանց սովորող ուսանողները հետագայում (ուսուցումը գերազանց շարունակելու դեպքում) ազատվում են ուսման վարձից: Հարգելի պատճառով ուսումը շարունակելուց հրաժարվող անձանց գումարը վերադարձվում է:

Ընդունվողները հանձնում են՝ թելադրություն հայոց (ռուսաց) լեզվից, քննություն օտար լեզվից՝ բանավոր (բոլոր մասնագիտությունները), քննություններ. հայոց լեզվից ու գրականությունից (1 մասնագիտություն), օտար լեզվից՝ գրավոր (2 մասնագիտություն), պատմությունից (3 մասնագիտություն), մաթեմատիկայից (4 մասնագիտություն):

Քննություններին մասնակցելը վճարովի է: Անհրաժեշտ է ներկայացնել ատեստատ միջնակարգ կրթության մասին, բժշկական տեղեկանք, 4 լուսանկար՝ 3x4: Գործերն ընդունվում են ամեն օր, բացի շաբաթ և կիրակի օրերից՝ մինչև սեպտեմբերի 11-ը, ժ. 12-18-ը, հետևյալ հասցեով՝ Երևան, Այգեստանի 9-րդ փող., 4ա (Ձերժինսկու անվ. միջնակարգ դպրոց, պետական համալսարանի դիմաց): Հեռ. 571650: Քննությունները անցկացվում են սեպտեմբերի 13-ից 17-ը:

ՌԵԿՏՈՐԱՏ

Ճգնաժամ

Ամռան փուշը ձմռան նուշն է

Էներգետիկ ճգնաժամը շարունակվում է: Այն [illegible] առաջիկա տարիների ընթացքում: Իսկ այսօր բոլորի ուշադրության կենտրոնում գալիք ձմռան ընթացքում էներգետիկ ճգնաժամի հաղթահարումն է, իսկ ավելի անկեղծ ասած՝ մեղմացումը: Բնականոն հարց է ծագում. հնարավո՞ր է այն մեղմացնել, թե ոչ, կարո՞ղ ենք այնպես անել, որպեսզի նույնիսկ սահմանափակ քանակությամբ վառելիքի պայմաններում այն օգտագործենք առավելագույն արդյունավետությամբ, որպեսզի այլևս չտեսնենք անցած տարվա ձմռան սարսափները: Այդ նպատակի համար կազմվել է «Ձմեռ-93/94» ծրագիրը, որը փաստորեն պետք է պատասխան տար վերը նշված հարցերին: Մանրակրկիտ ծանոթանալով ծրագրի հետ, անշուշտ ունեմ բազմաթիվ հարցեր, ուղղված նրա կազմողներին և մի շարք առաջարկներ, որոնցից մի մասը վերջին տարիների ընթացքում տպագրվել են մեր հանրապետության թերթերում և ամսագրերում, ասվել ռադիոյով և հեռուստատեսությամբ:

«Ձմեռ-93/94» ծրագրի տիտղոսաթերթի վրա գրված է «Պաշտոնական օգտագործման համար», որը, բնական է, ինձ հնարավորություն չի տալիս արտահայտվելու թվերով և փաստերով: Սակայն, որոշ հարցերի բարձրացումը և նրանց շուտափույթ քննարկումն ու լուծումը, կարծում եմ, գործին չի վնասի: Այդ իսկ պատճառով էլ ստորև ներկայացվող հարցերը կմեկնաբանեմ, առանց փակագծերը բացելու:

«Ձմեռ» ծրագրի ջերմամատակարարման բաժնից իմանում ենք, որ կենտրոնական ջերմամատակարարմամբ պետք է ապահովվեն, օրինակ, Երևանի Դավիթաշեն, Ավան, Նոր Նորքի բնակելի զանգվածները և այլն, նշված են պահանջվող վառելիքի ծախսերը: Թվում է, արտառոց ոչինչ չկա: Իրականում դժվար է ասել, թե այդքան վառելիքով հնարավո՞ր է արդյոք լուծել վերոհիշյալ թաղամասերի ջերմամատակարարման հարցը, ի՞նչ ռեժիմով պետք է աշխատեն ջեռուցման կաթսայատները, ո՞վ է վճարելու օրեցօր գլխապտույտ արագությամբ աճող գների պայմաններում ջերմամատակարարման վարձը: Չէ՞ որ բնակչության մեծ մասը հայտնվել է դառն աղքատության եզրին, հետևաբար նրանցից ոչինչ պահանջել չենք կարող: Մնում է միայն մի ելք. պետությունը պետք է ծախսերի մեծ մասը, եթե ոչ բոլորը, վերցնի իր վրա: Բացի դրանից, նշվում է, որ բնակչությանը պետք է տրվի վառելափայտ և ածուխ: Վառելափայտը, եթե վաճառվի կտրոններով, ըստ հաշվարկների կարժենա ամենաքիչը 15 հազար ռուբլի մեկ խորանարդ մետրի համար: Միայն շատ քչերը, այն էլ իրենց զրկելու գնով, կարող են ձեռք բերել որոշ քանակությամբ վառելիք: Խոսքս ամենևին էլ «բիզնեսմեն»-ի և գործարար մարդկանց չի վերաբերում: Բացի դրանից, օրինակ, հինգերորդ բաժնում բերված է ժողովրդական կրթության և մշակույթի համակարգերում անհրաժեշտ միջոցառումների իրականացման անհրաժեշտությունը և բերված են որոշ թվային տվյալներ, սակայն, ցավոք, ծրագրում ոչ մի խոսք չկա առողջապահական հիմնարկների աշխատանքի հարցերի հետ կապված և այլն:

Չխորանալով մանրամասնությունների մեջ, կարծում եմ, հրամայական խնդիր է առաջանում, առանց հետաձգելու, թեկուզև այսպես ասած փակ դռների ետևում, մեր հանրապետության մասնագետների և գիտնականների մասնակցությամբ, քննարկել «Ձմեռ-93/94» ծրագիրը, հնարավորության դեպքում մտցնել ճշտումներ, որպեսզի գալիք ձմռան ընթացքում անակնկալի չգանք: Այս հարցում իր հսկայական ներդրումը կարող է ունենալ տարբեր հասարակական և քաղաքական կուսակցություններից, ինչպես նաև մասնագետ գիտնականներից կազմված հանձնաժողովը: Ի դեպ, անհրաժեշտ է նշել, որ այդպիսի հանձնաժողով (որը պետք է աշխատի միայն հասարակական հիմունքներով) գոյություն ունի, և այն կազմվել է Հայաստանի դեմոկրատական կուսակցության մտահոգությամբ և ջանքերով: Բացի դրանից, չպետք է մոռանանք, որ ձմեռը սարերի ետևում չէ, շուտով կբախի մեր դռները: Ուստի եկեք չմոռանանք ժողովրդական իմաստուն խոսքը. «Ամռան փուշը ձմռան նուշն է»:

ՍՏԵՓԱՆ ՊԱՊԻԿՅԱՆ
էներգետիկայի հայկական գիտահետազոտական ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող

digitised by A.R.A.R.@

Սահմանադրություն

Ժողովրդավարական Սահմանադրությունն անբաժանելի է օրինականությունից, օրենքի և դատարանի առջև բոլորի՝ թե քաղաքացիների և պետական մարմինների ու պաշտոնատար անձանց հավասարությունից: Սահմանադրության և դրանից բխող օրենքների պահանջները չկատարելու դեպքում նրանք բոլորն էլ հավասարապես ենթակա են իրավական, ներառյալ դատական պատասխանատվության:

Ժողովրդավարական Սահմանադրությունը հաստատում է ուժեղ իշխանություն, որի ուժի աղբյուրը հենց օրենքի գերակայությունն է և ոչ թե այս կամ այն պաշտոնատար անձի անսահմանափակ իրավունքները: Ժողովրդավարական Սահմանադրությամբ հաստատված ուժեղ իշխանության գլխավոր առանձնությունն օրինականության ռեժիմի ամրագրումն է, այնպիսի իրավակարգի հիմնադրումը, որի պայմաններում մարդը լիակատար հնարավորություն է ստանում իր իրավունքները և ազատությունները պաշտպանել ամեն կարգի խախտումներից ու իրավական, ներառյալ դատական պատասխանատվության ենթարկել դրանք ոտնահարողներին:

Ժողովրդավարական Սահմանադրությունն ամուր իրավական հիմքեր է ստեղծում պետության ծրագրային ստեղծարար գործունեության համար և ամեն տեսակի ավերիչ գործողությունների առջև հզոր արգելքներ դնում:

Ժողովրդավարական Սահմանադրությունը հռչակում և երաշխավորում է մարդկանց ազատ, անվտանգ, բարեկեցիկ և արժանապատիվ կյանքի համար անհրաժեշտ պայմանները և հանգամանքները:

Նման հիմնական օրենքը, լինելով մարդկանց օրինավոր և արժանապատիվ կյանքի ապահովման պաշտոնական հաստատագիր, միաժամանակ մահվան վկայական կդառնա անձնական շահերին հետամուտ որևէ իշխանության համար: Նրան պետք է ոչ թե օրենքի գերակայության վրա հիմնված ուժեղ իշխանություն, այլ կամայականություններ և արտոնություններ երաշխավորող ուժի իշխանություն:

Հերթական խաբկանք՝ ժողովրդականի փոխարեն կեղծ Սահմանադրություն

Շուրջ մեկ տարի առաջ Սահմանադրության քննարկման հարցում իշխանությունները կատարեցին խաբուսիկ շրջադարձ՝ մեկ անգամից հանդես եկան որպես «Սահմանադրություն» անունը կրող փաստաթղթերի քննարկման կողմնակիցներ:

Եկեք «ՀՀ ԳԽ հանձնաժողովի Սահմանադրության նախագիծը», որի իսկական էությունը բացահայտելու համար փորձենք պատասխանել երկու հարցի.

1. Ի՞նչ իրավունքներ է տրամադրում այդ նախագիծը ՀՀ նախագահին:
2. Ի՞նչ իրավունքներից է զրկում այդ նախագիծը ՀՀ քաղաքացիներին:

Ուժի իշխանության տիրոջ իրավունքները

ՀՀ ԳԽ հանձնաժողովի կազմած Սահմանադրության նախագծի հիմքում ընկած են երկու, մեղմ ասած, կեղծիք.

1. Հայաստանի Հանրապետությունում **«Պետական իշխանությունն իրականացվում է օրենսդիր, գործադիր և դատական իշխանությունների տարանջատման սկզբունքի հիման վրա»** (հոդ. 6):
2. **«Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերը, համաձայնագրերը և այն միջազգային կոնվենցիաները, որոնց միացել է Հայաստանի Հանրապետությունը, հանրապետական օրենսդրության մասն են կազմում»** (հոդ. 5):

ՈՒԺԻ՞ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, ԹԵ ՈՒԺԵՂ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Սատանան կռվի է ելել Աստծու դեմ, մարտադաշտը մարդկանց հոգին է:

ՖՅՈԴՈՐ ԴՈՍՏՈԵՎՍԿԻ

Առաջինը կոչված է քողարկելու ՀՀ նախագահի անսահմանափակ իշխանությունը, երկրորդը՝ մշուշապատելու ՀՀ քաղաքացիներից կողոպտված իրավունքները և ազատությունները:

Անդրադառնանք դրանցից առաջինին:

Չնայած հոդ. 6-ում արված հայտարարությանը, այդ նախագծի ամբողջ բովանդակությունն անառարկելի վկայում է այն մասին, որ ՀՀ-ում որևէ խոսք անգամ չի կարող լինել իշխանությունների տարանջատվածության մասին, քանզի թվարկված բոլոր իշխանություններն առանց որևէ վերապահման կենտրոնացված են այդ նախագծի կենտրոնում բազմած ՀՀ նախագահի ձեռքում:

Խոսենք փաստերով: Նախագիծը վկայում է այն մասին, որ նախագահն իրավունք ունի.

հրավիրել օրենսդիր մարմնի՝ Ազգային խորհրդի արտահերթ նիստ կամ նստաշրջան իր կողմից թելադրված օրակարգով, որն ընդունվում է առանց փոփոխության (հոդ. 70, 5-րդ կետ),

իր իսկ հայեցողությամբ և առանց որևէ պատճառաբանության ցրել Ազգային խորհուրդը և նշանակել նոր ընտրություններ (նույն տեղը, 17-րդ կետ)*:

Կուզենք հարցնել նախագծի հեղինակներին՝ այսքանից հետո ի՞նչ մնաց օրենսդիր իշխանությունից:

Սակայն օրենսդիր իշխանությունը գոնե անունով կա: Տեսնենք, թե ի՞նչ է կատարվում գործադիր իշխանության հետ: Այստեղ, ՀՀ նախագահը

նշանակում և պաշտոնանկ է անում ՀՀ վարչապետին (հոդ 70, 6-րդ կետ),

նշանակում և պաշտոնանկ է անում ՀՀ կառավարության բոլոր անդամներին (նույն տեղը),

վարչապետին թույլատրում է հրավիրել իր իսկ կողմից գլխավորած կառավարության նիստերը (հոդ. 80),

վարչապետին թույլատրում է նախագահել իր իսկ կողմից գլխավորած կառավարության նիստերում (նույն տեղը):

Այսքանից հետո եկ ու հասկացիր, թե ի՞նչ են իրենցից ներկայացնում «վարչապետ» և «կառավարություն» հորջորջվողները: Դրանցից ներքև էլ նույն պատկերն է: Նախագահը

հաստատում է բարձրագույն քաղաքացիական և զինվորական պաշտոններում նշանակումների կարգը (հոդ 70, 18-րդ կետ):

Ասել կուզի, մնացած պաշտոնյաներն էլ պետք է նշանակվեն [illegible]:

Սակայն ՀՀ նախագահը ոչ միայն նշանակում և պաշտոնանկ է անում կառավարության անդամներին, այլև սարի նման կանգնած է նրանց թիկունքում: Նախագծի հոդ 89-ից իմանում ենք, որ

«Կառավարության անդամը չի կարող խուզարկվել, ձերբակալվել, կալանավորվել, քրեական կամ դատական կարգով վարչական պատասխանատվության ենթարկվել առանց նախագահի համաձայնության: Այդ համաձայնությունը չի պահանջվում միայն ծանր հանցագործության պահին ձերբակալվելիս, ինչի մասին հանրապետության նախագահն անմիջապես տեղեկացվում է»:

Հետևաբար կառավարության անդամները նախագահի հայեցողությամբ ազատ են միջին և թեթև հանցագործություններ կատարելու՝ թե թաքուն, թե բացահայտ ձևով:

Սակայն հանգիստ թողնենք նախագահի կողմից երաշխավորված նախարարներին և փորձենք պարզել, թե ո՞վ է թվով երրորդ՝ դատական իշխանության տերը: Նախագծից պարզվում է, որ նախագահն **անձամբ նշանակում, պատժում և պաշտոնանկ է անում հանրապետության բոլոր դատավորներին, այն է՝ Գերագույն դատարանի նախագահին, նրա տեղակալներին, Գերագույն դատարանի անդամներին և մյուս դատավորներին** (հոդ. 70, 7-րդ կետ):

Ըստ որում, **նշանակում է ցմահ**, կամ ինչպես նախագծում է ասված, «մինչև 65 տարեկան լրանալը»: Այստեղ արդարությունը պահանջում է ասել, որ եղած հարյուրավոր դատավորներից 6-ին նախագահը չի նշանակում, թողնում է, որ այդ անի Ազգային խորհուրդը:

Դատավորներն էլ ազատ են հանցագործություններ կատարելու, քանզի հոդ. 96-ի համաձայն, «**Դատավորներն անձեռնմխելի են: Նրանք չեն կարող խուզարկվել, ձերբակալվել, կալանավորվել, քրեական կամ դատական կարգով վարչական պատասխանատվության ենթարկվել առանց նախագահի համաձայնության: Այդ համաձայնությունը չի պահանջվում միայն ծանր հանցագործության պահին ձերբակալվելիս, ինչի մասին հանրապետության նախագահն անմիջապես տեղեկացվում է**»:

Այսպիսով, հանրապետության նախագահը նախարարների հետ միասին նաև դատավորների անձեռնմխելիության միանձնյա երաշխավորն է: Պայմանը նույնն է՝ չի թույլատրվում ձերբակալել ծանր հանցագործության կատարման պահին: Մյուս բոլոր դեպքերում՝ խնդրեմ:

Անցնենք դատախազներին: Հոդ. 70-ի 8-րդ կետից և հոդ. 94-ից իմանում ենք, որ նախագահը

նշանակում, պատժում և պաշտոնանկ է անում ՀՀ Գլխավոր դատախազին, նրա տեղակալներին և մարզային դատախազներին:

Այ քեզ իշխանությունների տարանջատվածություն: Սակայն շարունակենք մեր շրջագայությունը նախագահի թագավորությունում:

Օրենսդիր, գործադիր և դատական իշխանությունների հարցը լուծելուց հետո նա անցնում է զինվորական իշխանություններին: Պարզվում է, որ նախագահը

զինված ուժերի գլխավոր հրամանատարն է, գլխավորում է Անվտանգության խորհուրդը, նշանակում է բարձրագույն հրամանատարական կազմին, շնորհում է բարձրագույն զինվորական կոչումներ, հայտարարում է ռազմական դրություն, որոշում է ընդունում զինված ուժերի օգտագործման մասին (հոդ. 70, 12, 13, 16 կետեր):

Դեռ չհաշված նաև, որ

հայտարարում է արտակարգ դրություն (նույն տեղը, 13-րդ կետ):

Էլ ի՞նչը մնաց. արտաքին քաղաքականությունը: Խնդրեմ: Նախագահը

իրականացնում է արտաքին քաղաքականության ընդհանուր ղեկավարությունը, նշանակում և ետ է կանչում օտարերկրյա պետություններում և միջազգային կազմակերպություններում ՀՀ դիվանագիտական ներկայացուցիչներին, շնորհում է դիվանագիտական դասեր, ընդունում է օտարերկրյա պետությունների դիվանագիտական ներկայացուցիչների հավատարմագրերը և հետկանչագրերը (նույն տեղը, 1, 11, 16 կետեր):

Տարածքային կառավարման հարցն էլ պարզից պարզ է: Նախագահը

նշանակում և ազատում է մարզպետներին (հոդ 104):

Այս բոլորից հետո դեռ պարապ ժամանակ է մնում, որի ընթացքում

շնորհում է ՀՀ քաղաքացիություն (հոդ. 70, 14 կետ),

լուծում է ապաստան տալու հարցեր (նույն տեղը),

ներում է շնորհում դատապարտվածներին (նույն տեղը, 15 կետ),

պարգևատրում է հանրապետության շքանշաններով և մեդալներով (նույն տեղը, 16 կետ),

շնորհում է պատվավոր կոչումներ (նույն տեղը):

Օրինական հարց է առաջանում. նման պետությունում ինչո՞վ են զբաղվելու մյուս պետական մարմինները և պաշտոնատար անձինք: Պատասխանը միանշանակ է՝ սպասարկելու են նորին պայծառափայլություն նախագահին:

ՀՀ քաղաքացիներից կողոպտված իրավունքները

Անդրադառնանք վերը նշված երկրորդ կեղծիքին, համաձայն որի այն միջազգային ակտերը, որոնց միացել է ՀՀ-ն, հանրապետության օրենսդրության մասն են կազմում:

ՀՀ-ն միացել է Մարդու իրավունքների համաշխարհային հռչակագրին, քաղաքացիական, քաղաքական, տնտեսական, սոցիալական և մշակութային իրավունքների մասին միջազգային համաձայնագրերին և բազմաթիվ այլ միջազգային իրավական ակտերի, որոնցում ամրագրված են մարդու շուրջ վեց տասնյակ հիմնական իրավունքներ և ազատություններ, որոնք, ըստ նախագծի հոդ 5-ի հայտարարության, «հանրապետության օրենսդրության մասն են կազմում»: Հատուկ ընդգծենք, որ խոսքը գնում է մարդու հիմնական իրավունքների և ազատությունների մասին, որոնք պարտադիր կարգով պետք է ամրագրվեն երկրի հիմնական օրենքում:

Մինչդեռ նախագծում դրանց մեծ մասն անգամ չի հիշատակված: Դրանով իսկ մարդը հենց ՀՀ քաղաքացի լինելու ուժով զրկված է

սեփական համոզմունքներին հավատարիմ մնալու,

խաղաղ ժողովների, հանրահավաքների, ցույցերի և երթերի ազատության,

որակյալ իրավաբանական ծառայությունից օգտվելու,

փաստաբանի (պաշտպանի) օգնությունից օգտվելու,

արտադատական կարգով ազատությունից չզրկվելու,

միևնույն իրավախախտման համար կրկնակի անգամ պատասխանատվության չենթարկվելու,

միայն հրապարակված օրենքի հիման վրա պատասխանատվության ենթարկվելու,

օրենքով սահմանվածից ավելի ծանր պատիժ չկրելու,

իր ամուսնու և մերձավոր ազգականների դեմ վկայություն չտալու,

իր դեմ տված ցուցմունքների հետ ծանոթանալու և դրանք տվող անձանց հետ առերես հարցաքննվելու,

դատարանում մեղադրող կողմի հետ հավասար պայմաններում իր վկաներին կանչելու և նրանց հարցաքննելու,

իր նկատմամբ կայացված դատավճիռը վերադաս դատական ատյաններում գանգատարկելու,

պետական մարմիններին պահանջագրեր ներկայացնելու և դրանց պատասխանները ստանալու,

պետական մարմինների և պաշտոնատար անձանց մոտ եղած իր անձնական և ընտանեկան կյանքին վերաբերող փաստաթղթերի և տեղեկությունների հետ ծանոթանալու,

իր և ընտանիքի ապրուստը բավարարող պետության կողմից սահմանված նվազագույն չափից ոչ պակաս աշխատավարձ ստանալու,

իր ապրուստը բավարարող պետության կողմից սահմանված չափից ոչ պակաս կենսաթոշակ ստանալու,

բնակարանի և բազմաթիվ այլ իրավունքներից ու ազատություններից:

Ահա թե ինչ է առաջարկում մեզ ՀՀ ԳԽ հանձնաժողովի Սահմանադրության նախագիծը:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՆԱԶԱՐՅԱՆ

*Հանուն արդարության պետք է ասել, որ ՀՀ [illegible] նախագահը [illegible] է [illegible] հոդվածի այս կետին: Խմբ.

Հայտարարություն

Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն կրթության և գիտության նախարարությունն ու Երևանում Գերմանիայի Ֆեդերատիվ Հանրապետության դեսպանատունը կրթության և գիտության բնագավառում երկու երկրների միջև երկկողմանի հարաբերությունները զարգացնելու նպատակով հայտարարում են 1994-95 ուսումնական տարվա համար Ակադեմիական փոխանակման գերմանական ծառայության կողմից հատկացվող կրթաթոշակների հայցման մրցույթ հետևյալ ծրագրերից.

1. Մեկ տարվա կրթաթոշակներ՝ մինչև 8 տեղ:

Ընդունվում են տարբեր մասնագիտությունների մինչև 32 տարեկան գիտնականներ և գիտական աստիճան ունեցող գիտնականներ կամ բուհերի շրջանավարտներ գերմաներեն լեզվի լավ գիտելիքներով:

2. Մեկ կիսամյակի կենսաթոշակներ (5 ամիս)՝ մինչև 2 տեղ:

Ընդունվում են գերմանիստիկայի ուսանողներ կամ բարձրագույն կրթությամբ երիտասարդ գերմանիստներ (մինչև 32 տարեկան):

3. Ամառային բուհական դասընթացներ (1 ամիս)՝ մինչև 9 տեղ:

Ընդունվում են բարձր առաջադիմությամբ գերմանիստիկայի ուսանողներ, որոնք ավարտել են առնվազն բուհի երկու կուրս, ինչպես նաև բուհերի գերմաներեն լեզվի դասախոսներ:

4. Ուսումնառություն (1-3 ամիս)՝ տեղերի խանակը սահմանափակված չէ: Ընդունվում են բուհերում և Գիտությունների ազգային ակադեմիայի ինստիտուտներում աշխատող բոլոր մասնագիտություններից գիտության թեկնածուներ:

Մրցույթին մասնակցել ցանկացողները դիմումով ներկայանում են այն բուհերն ու ինստիտուտները, որտեղ աշխատում են կամ սովորում: Առա հայցվորների փաստաթղթերն ուղարկվում են Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն կրթության և գիտության նախարարությանը (Արտաքին կապերի վարչություն) նախնական ընտրության համար: Նախնական ընտրությունը կատարում է իրավասու հանձնաժողովը ԳՖՀ-ի դեսպանատան ներկայացուցիչների մասնակցությամբ:

Դիմումները ներկայացնել մինչև ս. թ. հոկտեմբերի 30-ը:

Մրցույթի հետ կապված բոլոր հարցերով դիմել բուհերին, ինչպես նաև նախարարության Արտաքին կապերի վարչությանը և ԳՖՀ-ի դեսպանատանը:

Երևանում:

digitised by A.R.A.R.@

Միջին Արևելք

Աղեն մտածում են հաջորդ քայլի մասին

Արաբ-իսրայելական խաղաղ բանակցությունների գործընթացին զուգընթաց Միջին Արևելքում աշխույժ շփումներ են տեղի ունենում երկրների ղեկավարների միջև արաբ-իսրայելական անխուսափելի համաձայնությանը հաջորդող իրավիճակին նախապատրաստվելու ուղղությամբ: Այսպես, Լիբանանի վարչապետ Ռաֆիկ ալ-Հարիրին, որը նախքան պաշտոնի նշանակումը զբաղված էր խոշոր բիզնեսով Սաուդյան Արաբիայում, ուղևորություն է ձեռնարկել Ծոցի տարածաշրջան ապահովելու այդ շրջանի երկրների աջակցությունը Լիբանանին ներկա և առաջիկա իրադարձությունների ընթացքում: Ալ-Հարիրին Ծոցի շրջանի երկրների հետ կապերի սերտացմամբ մի կողմից ցանկանում է հակակշռել սիրիական և իրանական ազդեցությունները ազատագրելու Լիբանանը Դամասկոսից և Թեհրանից կախվածություններից և այդ կախվածության վտանգավոր հետևանքներից, որոնց թվին կարելի է դասել իսրայելական վերջին հարձակումները Հարավային Լիբանանում և մյուս կողմից՝ ձեռք բերել նշանակալից ֆինանսական և նյութական միջոցներ պատերազմից ավերված տնտեսությունը վերականգնելու նպատակով: Այցի պաշտոնական առիթը ծառայեց Արաբական Լիգայի վերջին որոշումներից մեկը՝ Լիբանանին իսրայելյան վերջին հարձակումների հետևանքները վերացնելու նպատակով 500 մլն դոլլար հատկացնելու վերաբերյալ: Այցի ընթացքում Լիբանանի վարչապետին ուղեկցում է Արաբական Լիգայի գլխավոր քարտուղար Ասմատ Աբդ ալ-Մաջիդը:

Առաջին հանդիպումը կայացավ Քուվեյթում, ուր երկրի միապետը հավաստեց իր աջակցությունը Լիբանանին նրան մտահոգող խնդիրների լուծման խնդրում և հայտարարեց, որ Քուվեյթը կհատկացնի 75 միլիոն դոլլար այն 500 միլիոնից, որ նախատեսել է Արաբական Լիգան: Երեկ Ռաֆիկ Հարիրին ժամանեց Սաուդյան Արաբիա: Ֆահդ թագավորի հետ հանդիպման ժամանակ Սաուդյան Արաբիայի ղեկավարը նույնպես խոստումներ տվեց քաղաքականապես և տնտեսապես օգնելու Լիբանանին և որպես բարի կամքի արտահայտություն հայտարարեց, որ Սաուդյան Արաբիան իր վրա է վերցնում Լիբանանին հատկացնելու նպատակով Արաբական Լիգայի սահմանած գումարի 40 տոկոսը՝ 200 միլիոնը 500 միլիոն դոլլարից:

Սաուդյան Արաբիայից հետո ալ-Հարիրին մտադիր է այցելել նաև շրջանի մյուս երկրներ: «Ազգ»

Կանադայի տնտեսությունը վերելք է ապրում: Այս տարվա երկրորդ եռամսյակում Կանադայի տնտեսությունն ավելի արագ է աճել, քան կանխատեսում էին շատ փորձագետներ: Վիճակագրական բյուրոն հայտնեց, որ ապրիլ-հունիսին ապրանքների արտադրությունը և ծառայությունների մատուցումն աճել են 0,8 տոկոսով, որ նշանակում է տարեկան հաշվարկմամբ 3,4 տոկոս աճ: Այսպիսով, Կանադայի տնտեսությունն այժմ ընդլայնվում է ԱՄՆ-ից կրկնակի արագ և արդյունաբերապես զարգացած մյուս բոլոր երկրներից արագ: «Մոտեցել ենք [illegible] արագ տեմպերի», վիճակագրական բյուրոյի տվյալները մեկնաբանում է տորոնտոյի տնտեսագետ Ջեֆ Ռուբինը, միաժամանակ ընդգծելով, որ դա չնայած անբավարար է գործազրկության մակարդակի նվազեցման և բյուջեի պակասորդի կրճատման համար: Ներկայումս Կանադայում աշխատանք է փնտրում 1,6 միլիոն մարդ, այսինքն՝ վարձու աշխատողների 11,6 տոկոսը: Բյուջեի տարեկան պակասորդն անցնում է 30 միլիարդ դոլլարից: Ցածր զբաղվածությունը և բյուջեի հսկայական ծախսերը ներկայումս Կանադայում համարվում են ամենալուրջ տնտեսական դժվարությունները: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԲԻԶՆԵՍ-ՏԱՍՍ

Բոսնիա

Բայց որքան էլ տարօրինակ է, ծրագրի ընդունման հարցում ամենաանհանդուրժողի դերը գրավել է մուսուլմանական պատվիրակությունը, որին տրվելու է երկու անգամ ավելի մեծ տարածք, քան այն, որի վրա մուսուլմաններն ապրում են ներկայումս: Բոսնիայի մուսուլմանների ղեկավար Ալիա Իզետբեգովիչը ցուցադրաբար հեռացավ բանակցությունների դահլիճից:

Իզետբեգովիչի այս քայլը մեծապես պայմանավորված էր ԱՄՆ-ի անսկզբունքային գործողություններով, որոնք արդյունք են հարավսլավական հարցում ԱՄՆ-ի վարած երկդիմի քաղաքականության: Դա տեղի ունեցավ այն ժամանակ, երբ անցած շաբաթավերջին Վաշինգտոնն անհասկանալի պատճառներով հայտարարեց, որ դեռևս չի բացառում Բոսնիայում օդային հարվածներ հասցնելու տարբերակների կիրառումը, ինչը փաստորեն թիկունքից հարված էր Ժնևի բանակցության կազմակերպիչներին, որոնք մոտ էին մեր օրերի ամենաարյունահեղ հակամարտության խաղաղ կարգավորմանը: Դրանից հետո Իզետբեգովիչը պահանջեց ավելի շատ տարածքներ և հեռացավ Ժնևյան ժողովի դահլիճից, ուղևորվելով Նյու Յորք՝ ՄԱԿ-ի շտաբ-կայան, սակայն դժվար թե նա ինչ-որ բան կարողանա իրականացնել ՄԱԿ-ում:

Մարտերը Բոսնիայում ընդհանուր առմամբ դադարել են, ՄԱԿ-ը պաշտոնապես բանակցություններին չի մասնակցում: Ամենայն հավանականությամբ, Իզետբեգովիչը մեկնել է ԱՄՆ, որպեսզի վերջինիս համոզի իր ազդեցությունը գործադրել Բոսնիայի սերբերի և խորվաթների վրա, որպեսզի սրանք մուսուլմաններին զիջեն ավելի շատ տարածքներ և Ադրիատիկ ծովի վրա գտնվող նավահանգիստ դուրս եկող երեք կիլոմետրանոց գոտին:

ԲՈԼՈՐՆ ՍՊԱՍՈՒՄ ԵՆ ԻԶԵԹԲԵԿՈՎԻՉԻՆ

Չնայած Բոսնիա-Հերցեգովինայում պատերազմող ուժերի միջև առկա ռազմական հավասարակշռությանը, ուր ակնհայտորեն երևում է սերբերի գերակշռությունը (նրանց զինված կազմավորումների ձեռքում է գտնվում Բոսնիայի տարածքների 75 տոկոսը, այն դեպքում, երբ խորվաթները հսկում են մոտ 15 տոկոսը, իսկ մուսուլմանները՝ 10-ից էլ պակաս), Ժնևի բանակցությունների կազմակերպիչները փորձել էին հնարավորին չափ հավասարակշռված մոտեցում հանդես բերել հակամարտող կողմերին հատկացվելիք տարածքների հարցին: Այսպես, նախատեսվում է, որ սերբերին բաժին է ընկնելու 50 տոկոսը, մուսուլմաններին 30 և խորվաթներին 20 տոկոսը:

Ի պատասխան Բոսնիայի մուսուլմանների ղեկավարի քայլին, սերբերի ղեկավար Կարաջիչը սպառնալից տոնով հայտարարեց, որ «երբ Իզետբեգովիչը անմիջապես չհայտնվի Ժնևում, ապա Բոսնիան կբաժանվի երկու մասի, և մենք սերբական մասը կհայտարարենք անկախ պետություն»: Նա ասաց, որ իրենք «կսպասեն Իզետբեգովիչին այնքան ժամանակ, քանի դեռ պահպանվի քաղաքական վճռի հույսը»:

Չնայած բաժանման ծրագրի էական առավելություններին, միաժամանակ անհնար է չտեսնել նրա թերությունները, որոնք լուրջ հետևանքների պատճառ են դառնալ, քանի բաժանման ծրագիրը դեռ համաձայնեցված չէ: Իրականանում են մռայլ կանխատեսումները: Բոսնիայի արևմուտքում գտնվող մուսուլմանական բնակավայրերը, որոնք նախատեսված էին հատկացնել խորվաթներին, ենթարկվում են էթնիկական զտման Բոսնիայի կենտրոնական շրջաններից այդ տարածքը փախած խորվաթների կողմից: Սարաևոյից ստացված տվյալների համաձայն, վերջին ամիսների ընթացքում մոտ 10 հազար մուսուլմաններ են արտաքսվել խորվաթների հսկողության տակ գտնվող շրջաններից: Բայց և այնպես, պետք է ասել, որ Բոսնիայի բաժանման նմանօրինակ հետևանքներն առաջին հերթին արդյունք են հակամարտ կողմերի չհամաձայնեցված գործողությունների, որը կբացառվեր, եթե Ժնևում ստորագրվեր հաշտության համաձայնագիրը:

Փորձելով բացատրել իր արարքի հետևանքը, ԱՄՆ-ի պետքարտուղարությունը ջանքեր է գործադրում մուսուլմանական ղեկավարին հետ վերադարձնել Ժնև»:

«Բոսնիայում ռազմական միջամտությունը չի կարող փոխարինել խաղաղ բանակցություններին», մի քանի օր առաջ հայտարարեց ԱՄՆ պետքարտուղարության ներկայացուցիչը: Վ. Թ.

Նյու Յորք

Համաշխարհային կրոնների ներկայացուցիչների հանդիպում

Նյու Յորքում իր աշխատանքները ավարտեց կրոնական համաշխարհային պառլամենտի համագումարը: Ժողովի ավարտին ստորագրվել է հռչակագիր համաշխարհային էթիկայի վերաբերյալ:

Փորձելով մեկնաբանել համագումարը և նրա արդյունքները, «Ազատություն» ռադիոկայանի թղթակցի հետ հարցազրույցում Նյու Յորքում գտնվող կրոնական հասարակական կյանքի ինստիտուտի կողմից լույս տեսնող նույնանուն ամսագրի խմբագիր Մերյու Բեռնն ասել է, որ մասնակիցներն առանձնակի ցանկություն չեն հանդես բերել երկխոսության հարցում: Ըստ նրա, ստորագրված հռչակագիրը կրում է ձևական բնույթ: Բեռնը հիմնական խոչընդոտը համարեց, որ «հավերժական սկզբունքները շատ դժվարությամբ են համարժեքվում ընթացիկ խնդիրներին»:

Հռչակագրում մտահոգություն է հայտնվել միջազգային տնտեսության մեջ առկա աղքատության, անհավասարության, միջավայրի աղտոտվածության, [illegible] զանգվածային միջոցների դրսևորած կրքի և քաղաքական ծայրահեղությունների կապակցությամբ, պատասխանատվության խստականությունը, էթնիկական զտումները և հատկապես կրոնական պատերազմների հրահրման փորձերը:

Խորհրդաժողովն աննախադեպ մի ֆորում էր, ուր միևնույն հիմնականում մասնակցել են ավանդական և նորագույն սինկրետիկ կրոնների ներկայացուցիչները, աղանդավորները և ռեֆորմատորները, միասնականության պաշտպանները և հերետիկոսները: Հետաքրքիր է նաև, որ խորհրդաժողովին մասնակցել են ճիզվիտներ, եկեղեցական հնագույն պաշտամունքների ներկայացուցիչներ: Քրիստոնեությունը չի եղել խորհրդաժողովում գերակշռող կրոն: Հինդուականում տեղ են տվել հինդուիզմի, բահաիզմի, զրադաշտականության, մուսուլմանության ներկայացուցիչները: Եղբայր ունեցողներն ավելի շատ մտահոգված են եղել պաշտպանել սեփական կրոնի, կրո-

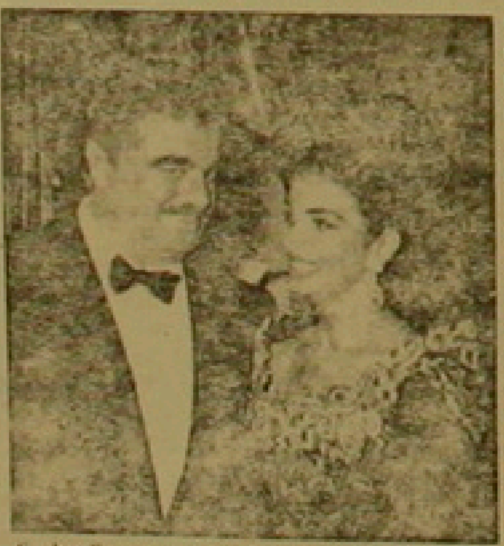

նական ուղղության գծերը, քան մշակել միասնական պլատֆորմ: Խորհրդաժողովի աշխատանքների ընթացքում ի հայտ են եկել սուր հակասություններ տարբեր կրոնների և կրոնական ուղղությունների միջև: Մասնակիցները հանդես էին գալիս տարբեր դիրքերից և նույն խնդիրների մեկնման հարցում դրսևորում միմյանց հակասող և անգամ իրարամերժ դիրքորոշումներ: Դիտորդները համամիտ են այն հարցում, որ խորհրդաժողովում փոխըմբռնումն անհասանելի է մնացել: Բեռնի վկայությամբ, սիկհերի կրոնավորի ելույթը սուր քննադատության ենթարկվեց հինդուսի կողմից, իրանական կազմակերպությունները հրաժարվեցին պաշտպանել կրոնական պառլամենտը, որովհետև բողոք այն բանի, որ համագումարի աշխատանքներին հրավիրված է եղել ԱՄՆ-ի մուսուլմանական «Իսլամի ազգ» կազմակերպությունը, որը, ըստ իրանցիների, աչքի է ընկնում անմիտ հակասեմականությամբ: Ուղղափառներն իրենց հերթին աղմուկ են բարձրացրել ճիզվիտների և սատանայի պաշտամունքը չմերժող աղանդավորների մասնակցության պատճառով:

Համոն ճշմարտության պետք է ասել, որ անսպասելի չէր համագումարի նման ընթացքը: Այնտեղ ներկայացված կրոններն ամփոփում են առանձին տարածաշրջաններում ապրող ժողովուրդների պատմական, քաղաքական և մշակութային զարգացման առանձնահատկությունները: Նրանցում ամրագրված են կրող ժողովուրդների աշխարհայացքը և փիլիսոփայությունը: Չպետք է մոռանալ նաև այն կարևոր հանգամանքը, որ այդ կրոնները գտնվում են հասունության տարբեր աստիճաններում: Այս բոլորին լրացնելու են գալիս մեր ժամանակների քաղաքական սուր հակասությունները: Ահա այս պատճառներով էլ անխուսափելի էր համագումարի ձախողումը: Եվ պետք է համաձայնվել Մերյու Բեռնի այն մտքի հետ, որ «տարբեր կրոնների ներկայացուցիչները դրսևորեցին բարի կամք, սակայն պարզվեց, որ նրանք ոչինչ չունեն ասելու իրար»:

Լուրջ և արդյունավետ երկխոսություն կարելի է անցկացնել առանձնակի կրոնների, կրոնական ուղղությունների միջև և հասնել նշանակալից արդյունքների, ինչպես դա մի քանի անգամ եղել է վերջին հարյուրամյակում բողոքականների, քրիստոնյաների և մուսուլմանների միջև: Նոր միայն այդ հիմքերի վրա փորձել փոխըմբռնում գտնել տարաբնույթ կրոնների միջև: «Ազգ»

Լուրերի հոսք

Ժողովրդավարության չափանիշը

«Փոքրամասնությունների վիճակը ժողովրդավարության ճշմարտացիության կարևոր չափանիշ է: Ժողովրդավարությունը չի կարող կայուն լինել, եթե փոքրամասնությունների կենսական շահերն ու իրավունքները պաշտպանված չեն նույն չափով, ինչ մեծամասնության շահերն ու իրավունքները: Պատմությանը հայտնի են բազմաթիվ օրինակներ, երբ փոքրամասնության իրավունքների ոտնահարումը հանգեցրել է մեծամասնության իրավունքների խախտմանը»: Այդ մասին ասվում է ՄԱԿ-ի կրթության, գիտության և մշակույթի կազմակերպության (ՅՈՒՆԵՍԿՕ) գլխավոր տնօրեն Ֆեդերիկո Մայորի ուղերձում, որը հասցեագրված է Մոսկվայում սեպտեմբերի 8-10-ը անցկացվելիք փոքրամասնությունների իրավունքներին նվիրված սեմինարի մասնակիցներին: Գիտնականներն ինչ են ակնկալում համաժողովից. նախ և առաջ ամենաթարմ տեղեկությունները նոր, «հետամբողջատիրական» պայմաններում գտնվող տարբեր երկրների փոքրամասնությունների վիճակի ու խնդիրների մասին: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Մարկոսի աճյունը վերադարձվեց հայրենիք

1986 թ. ժողովրդային ճնշման տակ Ֆիլիպիններից վտարված և Միամիում չորս տարի առաջ մահացած նախագահ Մարկոսի աճյունը վերադարձվեց հայրենիք: Մանիլայի օդանավակայանում և ամբողջ ճանապարհի երկայնքին բազմահազար ֆիլիպինցիներ դիմավորեցին և այնուհետև հատուկ պատրաստված վայրում երկար շարքերով վերջին հրաժեշտ տվեցին մի մարդու, որին ոչ հեռու անցյալում շատերն էին բռնակալության մեջ մեղադրում:

Թուրքական բաժնեթղթերն անկում կրեցին

Վերջին երեք օրերին թուրքական արժեթղթային բորսաներում բաժնեթղթերն անկում կրեցին 4-6 տոկոսի չափով, որպես հետևանք Հայաստանի և Ադրբեջանի սահմանների մոտ զինվորական կուտակումների մասին տարածված լուրերի: «Ներդնողները նախընտրում են իրենց դրամը պահել ձեռքում, քանի որ դեռևս հստակ երաշխիքներ չունեն», Ռոյթեր լրատվական գործակալությանը հաղորդել է «Մաքսա Սեկյուրիտիզ» բորսայի բրոկերներից մեկը:

ԱՄՆ-ը ոտնահարում է միջազգային սկզբունքները

Չինաստանը ԱՄՆ-ից պահանջել է ներողություն խնդրել նավի խուզարկության համար, որը բեռ էր փոխադրում Իրան: Իրանական կողմը մեղադրել է Միացյալ Նահանգներին ազատ նավարկության սկզբունքների կոպիտ ոտնահարման մեջ: Ամերիկացիները կասկած էին հայտնել, որ նավը քիմիական զենք է փոխադրում և պահանջել էին խուզարկություն: Շաբաթ օրը Սաուդյան Արաբիան կատարել էր խուզարկությունը և հավաստել բեռի ոչ ռազմական լինելը:

Արևելյան Եվրոպային անմաքս առևտրի իրավունք

Արևմտյան և Արևելյան Եվրոպայի պետությունների մասնակցությամբ ազատ առևտրի համաեվրոպական միասնական գոտու ստեղծման օգտին արտահայտվեց ազատ առևտրի եվրոպական ընկերակցության գլխավոր քարտուղար Գեորգ Ռայշը: Նա հանդես եկավ Ավստրիայի Ալպբախ առողջարանում անցկացվող միջազգային խորհրդաժողով-երկխոսության շրջանակներում: Նրա կարծիքով, «ընդհանուր շուկայի», ազատ առևտրի եվրոպական ընկերակցության և արևելաեվրոպական գործընկերների միջև երկկողմ հիման վրա ապրանքների անմաքս ներմուծման համաձայնագրերի կնքումը կարող է անհրաժեշտ պայմաններ ստեղծել տնտեսական միավորման գործընթացին Լեհաստանի, Հունգարիայի, Չեխիայի, Սլովակիայի, Բուլղարիայի և Ռումինիայի հետագա լիիրավ մասնակցության համար: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի հոսք

Ինտերպոլ. 70 տարի

Սեպտեմբերի 7-ին լրացավ Ինտերպոլի (Միջազգային ոստիկանության) 70 տարին: Դրա ստեղծմանը հանգեցրեց մի քաղաքային բնույթ ունեցող հանցագործությունների դեմ պայքարելիս տարբեր երկրների ոստիկանության ուժերի միավորման անհրաժեշտությունը: Ինտերպոլը, որի մեջ ներկայումս մտնում է աշխարհի 169 պետություն, համակարգում է տեղեկությունների հավաքումը, պահպանումն ու տարածումը ի շահ կազմակերպության անդամ երկրների կրեական ոստիկանության: Ռուսաստանը Ինտերպոլին անդամակցեց 1990 թ. եւ այժմ նրա ազգային բյուրոն հաջողությամբ գործակցում է 85 երկրների հետ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Մաոյի ութ մետրանոց բրոնզե արձանը

Չինաստանում կրկին Մաո Ցզեդունի հուշարձաններ են կանգնեցնում: Երկրի հարավ-արեւմուտքում գտնվող Սիչուանի նահանգի վարպետները ձուլել են «մեծ ղեկավարի» ավելի քան ութ մետրանոց բրոնզե վիթխարի արձան: Դրա բացման պաշտոնական արարողությունը տեղի կունենա դեկտեմբերի 26-ին՝ նախկին նախագահի ծննդյան 100-ամյակի օրը: Դատելով ըստ ամենայնի, Պեկինը մտադիր է «մեծ ղեկավարի» հոբելյանին համազգային տոնի բնույթ տալ: Ինչպես գրեց «Ժենմին ժիբաո» թերթը, Չինաստանում կրկին հրատարակման է պատրաստվում է «Մաո Ցզեդունի երկերի ժողովածուն»: Խանութներում արդեն հայտնվել են «ազգի արեւի» ելույթները վերարտադրող լազերային սկավառակներ, իսկ նրա ծննդավայրում՝ Հունանի նահանգում նույնիսկ բացվել է ռեստորան, որտեղ մատուցում են միայն Մաո Ցզեդունի սիրած ճաշատեսակները եւ միշտ հնչում են հեղափոխական երգեր, այդ թվում՝ «Ինտերնացիոնալը»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Ճապոնիան Բելառուսին տրամադրել է առավել բարենպաստման ռեժիմ

Ճապոնիան Բելառուսին առեւտրում տրամադրել է առավել բարենպաստման ռեժիմ: Այդ մասին երկուշաբթի օրը Մինսկում Բելառուսի վարչապետ Վյաչեսլավ Կեբիչի հետ հանդիպման ժամանակ հայտարարեց Բելառուսում Ճապոնիայի դեսպան Տարոն Էդամուրան: Ինչպես ԻՖ-ի թղթակցին հայտնեց Բելառուսի կառավարության մամուլի ծառայության ղեկավարի տեղակալ Միխայիլ Շարապիցկին, բանակցությունների ընթացքում մասնավորապես համաձայնություն է ձեռք բերվել Մինսկում տեղական «Ալյանս» միավորման համար սառնարանների կոմպրեսորների արտադրության ճապոնական սարքավորումների մատակարարումների շուրջը: Բացի դրանից, կողմերը պայմանավորվել են համագործակցության տեսական ծրագրեր մշակել ռադիոէլեկտրոնիկայի, գիտատար եւ մի շարք այլ արտադրությունների, ինչպես նաեւ շրջակա միջավայրի պաշտպանության բնագավառում:

ԻՖ

Ամերիկյան ընկերությունների եկամուտն աճել է

Ընթացիկ տարվա երկրորդ եռամսյակում ամերիկյան կորպորացիաների շահույթները շարունակում էին աճել, չնայած տնտեսական աճի դանդաղ տեմպերին: ԱՄՆ առեւտրի նախարարության տվյալներով, ապրիլ-հունիս ամիսներին հարկերի վճարումից հետո դրանք ամենամյա հաշվարկմամբ կազմել են 264,3 միլիարդ դոլլար, 2,1 տոկոսով ավելանալով առաջին եռամսյակի 1,6 տոկոսի համեմատությամբ: Ի հակադրություն այս միտումի, տնտեսական աճի տեմպերը միայն ներքին համախառն արտադրանքի շրջանակներում կազմել են առաջին եռամսյակում 0,8, երկրորդում՝ 1,8 տոկոս: Հայտնի տնտեսագետ Մարտին Ռեգալիայի կանխատեսումների համաձայն, ամերիկյան ընկերություններին հաջողվել է երկրի տնտեսական զարգացման ընդհանուր դանդաղման պայմաններում շահույթների աճ ապահովել շահավետ արդյունքների, ավելի համակարգիչների ձեռքբերման եւ աշխատուժի ծախսերի խիստ վերահսկման հաշվին:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՌԻՉԼԵՍ-ՏԱՍՍ

Մշակույթ

Տաղա՞նդ, թե աշխատասիրություն

Հայտնի է, որ մարդը կատարելագործվում է աշխատանքի օգնությամբ: Բայց բնատուր օժտվածությունն ի՞նչ դեր է խաղում նրա կյանքում: Այն առանց աշխատասիրության կամ աշխատասիրությունն առանց բնածին ընդունակությունների կարո՞ղ է հաջողության երաշխիք դառնալ: Արվեստագետ դառնո՞ւմ են, թե ծնվում:

Մեծ հաջողությունների հասած Նայջել Քենեդիի օրինակը նշելով եւ մեջբերելով Սաութհեմփթոնում գտնվող Քիլ համալսարանի հոգեբանության ամբիոնի վարիչ պրոֆ. Ջոն Սլոբոդայի եզրակացությունները, անգլիական մի շարք թերթեր եւ հանդեսներ (The Guardian, Daily Mail եւ այլն) ընդգծում են, որ բոլոր նրանք, ովքեր համառորեն սովորում են նվագել երաժշտական ինչ-որ մի գործիք, կարող են դառնալ առաջնակարգ երաժիշտներ:

Փորձեր կատարելով Մանչեստրում դեսական դպրոցի 120 աշակերտների վրա, պրոֆեսորը գտնում է, որ լավ արդյունքի հասնում են նրանք, ովքեր երեք կամ նույնիսկ չորս անգամ ավելի երկար են պարապում, քան մյուսները: Երաժշտական ճեպ հաճախող ուսանողները, օրինակ, 5000 ժամ են պարապում մինչեւ 18 տարեկան դառնալը, իսկ Նայջել Քենեդիի նմանները՝ 10 հազար ժամ մասնագիտանալու համար իրենց ընտրած ասպարեզներում: «Նույնիսկ Մոցարտը, այդ տաղանդավոր պատանյակը, երկար ժամեր չէր հեռանում դաշնամուրից: Հայրն ուղղակի ստիպում էր նրան պարապել», ասում է պրոֆեսոր Ջոն Սլոբոդան եւ շարունակում, շնորհազուրկ լինելու զգացումը 10 հոգուց 9-ին ետ է պահում երաժշտությամբ լուրջ զբաղվելուց: Բայց այն գաղափարը, թե երաժիշտ դառնալու համար անպայմանորեն անհրաժեշտ է բնածին, ժառանգական տաղանդ, պարզապես առասպել է: Եթե չկա աշխատասիրություն, չկա նաեւ դրական արդյունք: Չեմ ասում, որ բոլորս կարող ենք Նայջել Քենեդի դառնալ, սակայն մնացածից յուրաքանչյուրի մեջ շատ ավելի երաժշտական հասկություններ կան, քան մենք ենթադրում ենք կամ գիտակցում: Պրոֆեսիոնալիզմի հասած երաժիշտների մեծամասնությունը բնավ էլ «հրաշամանուկներ» չեն եղել»:

Հոգեբանի եզրակացությունն այն է, որ լավ մասնագետ դառնալու գլխավոր պայմանն աշխատասիրությունն է, երկար ժամանակ պարապելը եւ փորձեր կատարելը: Մյուս երկու կարեւոր գործոններն, ըստ նրա, խրախուսիչ ուժն ու հաջողությունն են, որոնք պարտադիր կարգով պետք է ուղեկցեն առաջինին սկզբից մինչեւ վերջ: Հոգեբանները պարզել են, որ նույնիսկ մոր արգանդում երեխաները շատ մեծ եռանդով են արձագանքում դասական երաժշտության հնչյուններին:

Իսկ ի՞նչ են մտածում այս մասին իրենք երաժիշտները: Համամա՞յն են նրանք պրոֆեսորի այս եզրահանգումներին:

Թավջութակահար Ջուլիըն Լոյդ Ուեբերը (հայտնի երգահան Էնդրու Ուեբերի եղբայրը) ասում է. «Դեռ, իհարկե, կարող եմ որեւէ մեկին սովորեցնել, պատրաստել հասնելու որոշակի մակարդակի, բայց եթե այդ անձը բնական հասկություններ չունի, ձեզ չի հաջողվի հասնել դրական արդյունքի»:

Իսկ երիտասարդ երաժիշտների դարբնոց հանդիսացող Յեհուդի Մենուհինի անվան դպրոցի տնօրեն Նիկոլաս Չիզոլմը գտնում է, որ ուսուցումն անհրաժեշտ է, սակայն «մենք համոզված ենք, որ բնատուր օժտվածությունը մեծ դեր է խաղում խելական երաժշտի կերտման գործում»:

Բիրմինգհեմ քաղաքի սիմֆոնիկ նվագախմբի գլխավոր խմբավար Մայքլ Բակլին դասում է այսպես. «Ճիշտ է, որ բոլոր մարդիկ իրականում ամբողջությամբ չեն օգտվում իրենց երաժշտական ընդունակություններից, սակայն, ինչ խոսք, տաղանդը մեծապես նպաստում է այդ ընդունակությունների բացահայտմանը»:

Ավելացնենք, որ դասականներից Բեթհովենն է ժամանակին ասել, որ «տաղանդավոր եւ աշխատասեր մարդու համար խոչընդոտներ չկան»:

Եզրակացությունը մեկն է. բոլորովին էլ կարիք չկա դիմելու այլ նշանավոր երաժիշտների այս հարցի շուրջ նրանց կարծիքն առնելու: Ինչպես Սենեկան է շատ հստակ ձեւակերպել, «մեծ մարդկանց սնունդը սեփական աշխատանքն է», այնպես որ, բնատուր օժտվածությունը պիտի լինի, ու աշխատասիրությունն էլ «սնունդ» տալով բացահայտի բաքնված հնարավորությունները:

Հ. Ծ.

Իրանահայ բեմադրություններ

Արտագաղթը մեր ժողովրդին սպառնացող ամենավտանգավոր աղետներից է: Այն մտահոգում է հատկապես մեր մտավորական արվեստագետներին: Այդ մտավորականներից է «Իրանահայ ազգային-մշակութային» միության նախագահ Հրանտ Համբարձումյանը: «Ես էս տանը ոչինչ» եւ «Արա Ռաֆայելը Ամերիկայում» թատերգությունները նրա գրչին են պատկանում: Դրանց բեմադրություններից ամեն մեկը կրկնվեց 35 գիշեր, որն աննախընթաց երեւույթ էր իրանահայ թատրոնի կյանքում: Այդ բեմադրություններն այնքան մեծ արձագանք գտան, որ Իրանի այլ քաղաքներից, որտեղ հայություն է ապրում, երկար ճանապարհ էին կտրում Թեհրան հասնելու համար:

Դերակատարների նվիրյալ եւ ջանադիր աշխատանքի շնորհիվ ապահովվեց գեղարվեստական պատշաճ արդյունք: Հուսանք, որ հաջողություններն առաջիկայում ավելի կամրապնդվեն:

Ս. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԼՈՆԴՈՆՈՒՄ ՓՈՐՁՈՒՄ ԵՆ ՉՐՊԱՐՏԵԼ ԳԱՐԻ ԿԱՍՊԱՐՈՎԻՆ

Սակայն զրպարտիչների փափախները այնքան հայտարարական են

Թբիլիսի, 15 ամյա Գարրի Կասպարովը ԽՍՀՄ իր առաջին առաջնությունում մրցում է Եֆիմ Գելլերի հետ:

Լոնդոնի «Սավոյ» թատրոնում աշխարհի շախմատային թագի համար սկսված մրցախաղի շուրջն ավելի ու ավելի են բորբոքվում կրքերը, եւ ոչ միայն մարզական, այլ ավելի շուտ քաղաքական: 28-ամյա անգլիացի Նայջել Շորթը իր 30-ամյա մրցակցից, աշխարհի այժմյան չեմպիոն Գարրի Կասպարովին մեղադրում է այն բանում, թե նա ոչ միայն «առնչվում է նախկին ԽՍՀՄ հատուկ ծառայությունների մեքենայություններին, այլեւ այսօր իրեն ցուցադրելով որպես ժողովրդավար, իրականում խառնված է Արեւմուտքի մտավորական քայքայման ինչ-որ խորհրդավոր գործունեության մեջ»:

Այն, որ իր հարձակումներով Շորթը հույս ունի հոգեբանորեն ազդել Կասպարովի վրա, բնական է: Հասկանալի է մի այլ բան. չբավարարվելով շախմատային արքային տիտղոսն պաշտպանելու հնարավորությունից, լոնդոնյան որոշակի շրջաններ եւ «մեծ մամուլի» մի մասը լուրեր են տարածում, իբր խորհրդային Միության փլուզումը բնավ չի վերացրել «ազատ աշխարհի» նկատմամբ հնարավոր վտանգը, որը գալիս է Արեւելքից: Որպեսզի ԽՍՀՄ զրեթե բոլոր նախկին քաղաքացիները՝ գեներալներից մինչեւ շախմատիստներ եւ կոմունիստներից մինչեւ արմատական-ժողովրդավարներ, իրենց մեջ կրում են ինչ-որ աշխարհակալական մտածողություն:

Սակայն ինչո՞ւմ են մեղադրում Կասպարովին: Նախեւառաջ այն բանում, որ նա իբր թաքցնում է իր կուսակցական անցյալը. չէ՞ որ «հանցագործ» ԽՄԿԿ մեջ պատանի բավեցին մուտք է գործել դեռ 19 տարեկան հասակում, չնայած «կոմունիստական գաղափարների հանրահայտ կողմնակից» Անատոլի Կարպովն այդ նույնը կատարեց 7 տարի անց: Երկրորդ, հուսահատորեն փորձելով 80-ական թվականների սկզբին հաղթահարել իր շախմատային կարիերայի արգելքները, Կասպարովը «հասավ» մինչեւ այն ժամանակվա Ադրբեջանի կոմկուսի կենտկոմի առաջին քարտուղար Հեյդար Ալիեւը, որն էլ օգնեց երիտասարդ տաղանդին: Սակայն չէ՞ որ այդ նույն Ալիեւը ՊԱԿ-ի գեներալ-մայոր էր, հիշեցնում են այսօր անգլիացիներին: Հետեւաբար, հենց այն ժամանակ էլ տեղի ունեցավ Կասպարովի հավաքագրումը: Բացի այդ, ՊԱԿ-ը նրան հաղորդակից դարձրեց տելեպատիայի եւ ընդդիմադիրների հոգեբանական ճնշման միջոցներին:

Այս մեղադրանքների հոսքը թափվեց լրագրային եւ ամսագրային հրապարակումների ձեւով, ինչպես նաեւ Կասպարովի լոնդոնյան հարմարավետ բնակարանում հեռախոսազանգերով: Աշխարհի չեմպիոնը Ռիչմոնդ-պարկի մոտակայքում բնակվում է իր մոր, երկու բժիշկների, շախմատային մարզիչի եւ «ուղեկցող խմբի» մյուս անդամների հետ:

Վերջերս աշխարհի չեմպիոնը Բորիս Ելցինին համարեց «անզորիկ դեմք», միաժամանակ հաստատելով իր մտադրությունը 2000 թվականին հասնել Ռուսաստանի նախագահի պաշտոնին: Եւ կարեւոր չէ, որ բուն Ռուսաստանում այդ հայտարարությունն ընդունվեց, մեղմ ասած, խառը զգացումով: Կարեւորն այն է, որ Կասպարովին լավ են հասկանում Ամերիկայում: Այնպես Հենրի Քիսինջերը, Քոլին Պաուելը եւ անդրօվկիանոսյան քաղաքական վերնախավի մյուս ներկայացուցիչները ականջ չէին դնի նրա երաշխավորություններին, իսկ ԱՄՆ-ի ֆինանսական շրջանների խոսափող «Ուոլ սթրիթ Ջըռնըլը» Կասպարովին չէր նշանակի իր օտարերկրյա համախմբագիր:

Մի խոսքով, այստեղ էլ ինչի՞ մասին կարելի է վիճել: Սակայն հակակասպարովյան արշավի նախաձեռնողները չեն խաղաղվում: «Ձեր հայացքը ուղղեք դեպի հեռավոր Բաքուն, դիմում են նրանք լոնդոնյան հասարակայնությանը: Տեսնո՞ւմ եք, ինչպիսի դժվարությամբ են ընթանում «Բրիթիշ փեթրոլեումի» եւ արեւմտյան այլ ընկերությունների բանակցություններն ադրբեջանական նավթի հանքավայրերի մշակման հարցում: Ինչո՞ւ: Որովհետեւ Կասպից ծովի ափերին իշխանությունը կրկին զավթեց բրեժնեւյան դպրոցի ներկայացուցիչ Ալիեւը: Եւ մի կարծեք, թե նա կապեր չի պահպանում նրանց հետ, ովքեր իրենը աջակցում էր 70-80-ական թվականներին»:

Լոնդոնում հրեշանային նախապատրաստությունից հետո շախմատային մարտն արդյոք կհասնի՞ ծեծկռտուքի: Համենայն դեպս, տասնյակ հազարավոր հացեներով ուղարկված մրցամարտի ծրագրում Շորթը սպիտակ զենքով ու զրահով մենամարտում է Կասպարովի հետ: Նրա վառ կարմիր կաֆտանի վրա փայլում է երկգլխանի արծիվը մեջտեղում անպարտելի Գեւորգի պատկերով: Միայն փափախը ունի վառ արտահայտված ադրբեջանական ուրվագիծ:

«Պրավդա», 2 սեպտեմբեր 1993 թ.

Մենամարտում չեմպիոնը հաղթում է

Լոնդոնյան մրցախաղի 1-ին պարտիան սկզբից մինչեւ վերջ ընթանում էր Կասպարովի փոքրիկ, բայց կայուն առավելությամբ: Որոշ դիտորդների գնահատմամբ, 35-րդ քայլում չեմպիոնը կարող էր խաղալ ավելի ուժեղ (35. Թg5) եւ մրցակցին դնել առավել ծանր կացության մեջ: Այդ դեպքին եւ Կասպարովը, եւ հատկապես Շորթը ցայտնոտի մեջ էին:

Ի վերջո, անգլիացին սպառեց ժամանակը մի դիրքում, որտեղ սպիտակները շարունակում էին առավելություն պահպանել, բայց դժվար էր ասել, թե կհաջողվե՞ր արդյոք սպիտակներին հասնել հաղթանակի:

Իսկ Հոլանդիայում ընթացող մրցամարտի 2-րդ պարտիայում Թիմմանը սեւերով բավականին գեղեցիկ հաղթանակ տարավ Կարպովի նկատմամբ եւ հավասարեցրեց հաշիվը 1:1:

Կասպարով-Շորթ

1-ին պարտիա

Իսպանական պարտիա

1. e4 e5 2. Ձf3 Ձc6 3. Փb5 a6 4. Փa4 Ձf6 5. 0-0 Փe7 6. Նe1 b5 7. Փb3 0-0 8. a4 b4 9. d3 d6 10. a5 Փe6 11. Ձbd2 Նb8 12. Փc4 Թc8 13. Ձf1 Նe8 14. Ձe3 Ձd4 15. Ձ:d4 ed 16. Ձd5 Ձ:d5 17. ed Փd7 18. Փd2 Փf6 19. Ն:e8 Փ:e8 20. Թe2 Փb5 21. Նe1 Փ:c4 22. dc h6 23. b3 c5 24. Փf4 Թd7 25. h3 Նd8 26. Թe4 h5 27. Թf3 g6 28. Նe2 Փg7 29. Նe4 Փf8 30. Թe2 Թc7 31. Փg5 Նc8 32. g4 hg 33. Փf6 gh 34. Թg4 Նa8 35. Թ:h3 Փg7 36. Փ:g7 Ա:g7 37. Նh4 Նg8 38. Նh7+ Աf8 39. Թg4, սեւերը սպառեցին ժամանակը:

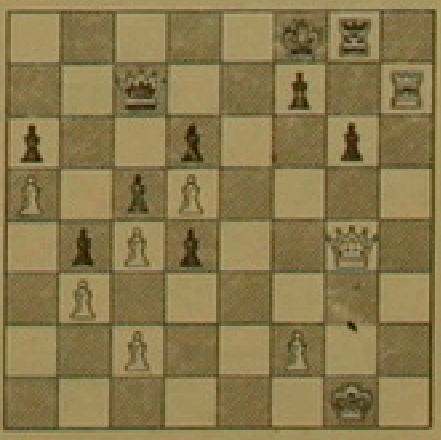

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ՔԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Միջադեպ

ԶՈՐԻ ԲԱԼԱՅԱՆԸ ԻՆՔՆԱԿՈ՞Չ

Ռուս աղբյուրներից հայտնի է դարձել, որ արգենտինահայ համայնքի հրավերով «Քրիստոնեական համերաշխություն» (Cristian Solidarity) կազմակերպության նախաձեռնությամբ բարոնուհի Քերոլայն Քոկսի գլխավորած պատվիրակության կազմում Արգենտինայում էր գտնվում Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության խորհրդարանի անդամ Զորի Բալայանը: Մոսկվայում Հայաստանի Հանրապետության մշտական ներկայացուցչական հյուպատոսական ծառայությունում Զորի Բալայանը ներկայացել է իբրև Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի պատգամավոր: Դրա հիման վրա պատրաստվել են համապատասխան փաստաթղթեր, և Արգենտինայի դեսպանատունը տվել է մուտքի վիզա: Այնինչ, արդեն Արգենտինայում Զորի Բալայանի ներկայացումը, որպես Լեռնային Ղարաբաղի խորհրդարանի անդամ, առաջացրել է արգենտինյան իշխանությունների զարմանքն ու անհանգստությունը: Հայաստանի դիվանագետները, որոնք զարմացած էին ոչ պակաս չափով, միջադեպը փորձել են գնահատել որպես թյուրիմացություն: Միաժամանակ արգենտինյան կողմն ակնարկել է, որ դիվանագիտական և հյուպատոսական պրակտիկայում նման միջադեպերն անվստահություն և կասկածանք են հարուցում, ինչը չի կարող չազդել հայ-արգենտինյան հարաբերությունների զարգացման վրա:

Հետաքրքիր կլիներ ստանալ պրն. Բալայանի և Մոսկվայում Հայաստանի մշտական ներկայացուցչության մեկնաբանություններն այդ միջադեպի առթիվ: «Ազգ»

Միջին Արևելք

Յասեր Արաֆաթը կարող է այն, ինչ կարող է

ՊԱԿ-ի գործկոմի նախագահ Յասեր Արաֆաթը Կահիրեի «Ալ Ահրամ» թերթին տված հարցազրույցում հայտարարեց. «Փոխադարձ ճանաչման հարցի շուրջը Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպությունը և Իսրայելը մինչև օրս շարունակում են բարդ բանակցել: Հիմնական դժվարությունն այն է, որ Իսրայելը պահանջում է փոփոխել և հանել «Պաղեստինյան ազգային հռչակագրի» որոշ կետեր: Ես անձամբ չեմ կարող դա անել, քանի որ հռչակագրում փոփոխություններ մտցնելը Պաղեստինի ազգային խորհրդի առանձնաշնորհն է, որի հրավիրումն այժմ շատ դժվար խնդիր է, բազմաթիվ, մասնավորապես տարածքային և ֆինանսական պատճառներով:

Ես բացառում եմ պայմանագրի ստորագրման հնարավորությունը առանց ՊԱԿ-ի և Իսրայելի պաշտոնական փոխադարձ ճանաչման»:

Անդրադառնալով Վաշինգտոնի առաջարկությամբ համաձայնագրի կնքման կոնկրետ ժամկետ համարվող օրվան՝ սեպտեմբերի 13-ին, Արաֆաթն ասաց, որ իրեն «դեռ պաշտոնապես չեն հայտնել այդ օրվա մասին»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

NICA INVESTMENT COMPANY

ՆԻԿԱ ինվեստիցիոն ընկերությունը հրավիրում է իր ավանդատուներին ընկերության գրասենյակ սննդամթերք ձեռք բերելու:

Կարագ «Հոլանդական» անգլիական արտադրության:
Արժեքը՝
1961-92 թթ. թողարկման թղթադրամներով
1925 ռուբլի,
1993 թ. թողարկման թղթադրամներով
1700 ռուբլի

ՎԱՃԱՌՔԸ ԿԱՏԱՐՎԵԼՈՒ Է ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 9-ԻՑ 11-Ը:

Մեր հասցեն. Երևան, Մաշտոցի 7 (Օպերայի դիմաց): Հեռ. 56-79-46

PUBLISET

Industrial trade centre

Երեւանյան գրասենյակը առաջարկում է գործարար մարդկանց բացի Marlboro-ից

Ռուսաստանում

Մեր հասցեն
Երեւան «ԱՆԻ» հյուրանոց
301-303
Հեռախոսներ
58 43 97, 59 43 01
59 01 03

Գրասենյակը աշխատում է ժամը
10.00-18.00

PUBLISET

Die Botschaft der Bundesrepublik Deutschland in Eriwan sucht zum nächstmöglichen Zeitpunkt einen.

FAHRER

Bewerber, die uber Deutschkentnisse und langjährige Fahrpraxis verfügen, werden gebeten, sich telefonisch under 53 60 75, 53 62 76 mit der Botschaft in Verbindung zu setzen.

ՆՈՐ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱԽԱՂ

Ձեր ընտանիքի ցանկացած չորս անդամներից յուրաքանչյուրի համար վճարելով ընդամենը 400 ռուբլի եւ գնելով 1600 ռուբլի ընդհանուր արժողությամբ 4x100 վիճակախաղի տոմս, դուք ստանում եք բացառիկ հնարավորություն շահելու՝

1. Արտասահմանյան արտադրության ավտոմեքենա
2. Փարիզ ընտանեկան ուղեւորության չորս ուղեգիր
3. Կանխիկ գումար 4 000 000 ռուբլի

Ինչպես նաեւ ... կահույք, տեսա եւ լսասարքավորումներ, գորգեր, կենցաղային իրեր եւ շատ հաճելի անակնկալներ:
Մի կորցրեք ձեր ընտանիքը տնտեսական ճգնաժամից հանելու այս արտակարգ հնարավորությունը:

4x100 վիճակախաղի տոմսերը վաճառվում են մասնագիտացված կետերում

ՉՈՐՍ ԱՆԳԱՄ ՀԱՐՅՈՒՐ

PUBLISET

ԹՐԱՆՍ ԱՐՄԷՆ

ՃԱՄՓՈՐԴԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՍԿՍՈՒՄ Է ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԹՐԱՆՍ ԱՐՄԷՆԸ սեպտեմբերի 10-ից կազմակերպում է կանոնաւոր չուերթեր Երեւան–Միլան եւ Միացյալ Նահանգների 100-ից աւելի քաղաքներ:

ԹՐԱՆՍ ԱՐՄԷՆԸ կազմակերպում է նաեւ բեռների եւ ծանրոցների տեղափոխում ԱՄՆ:

Արագ, շահավէտ եւ ապահով աշխարհի լավագույն ավիաընկերությունների միջոցով ԹՐԱՆՍ ԱՐՄԷՆԸ կկազմակերպի ձեր ուղեւորությունը:

TRANS ARMEN

Երեւան, Կիեւյան 19
27-04-21, 27-48-33

PUBLISET

LIMENS

ԼԻՄԵՆՍ ՍՊԸ

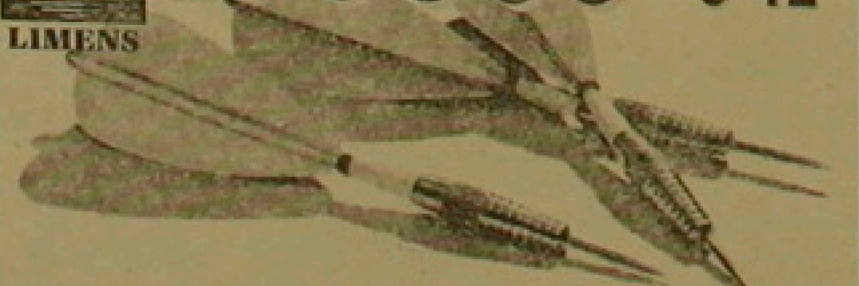

Հարմարավետ հանգստի բացառիկ հնարավորություն Շվեյցարիայում (Լյուցեռն)
ՀՀ բժշկ մասնակցությամբ շախմատի աշխարհի առաջնության այցելություն
Բարձրակարգ ավտոմեքենաների ձեռքբերում

Ուղեգրի տեւողությունները 7, 9, 12 օր: Հոկտեմբերի 23-ից մինչեւ Նոյեմբերի 3-ը:
Հայտերն ընդունվում են մինչեւ սեպտեմբերի 15-ը:

Հեռախոս 57-03-30, 52-12-40, 55-45-58, 55-36-30

PUBLISET

Լուրերի Հոսք

Ստալինը կոշկակարի զավակ չի՞ եղել

Մինչեւ օրս ընդունված կարծիքին հակառակ Իոսիֆ Ջուղաշվիլին (Ստալինը) կոշկակարի զավակ չի եղել. այս վարկածն է առաջադրել «Լիտերատուրնայա գազետայի» փարիզյան թղթակից Կիրիլ Պրիվալովը: Նրա կարծիքով, «ժողովուրդների հայրը» Գորի քաղաքի ոստիկանապետ իշխան Դավրիշեվիի արտամուսնական որդին էր: Գորիի ոստիկանապետն ունեցել է նաեւ օրինական որդի, նույնպես Իոսիֆ անունով, որը ծնվել է հեղափոխական Ջուղաշվիլու ծննդից վեց ամիս անց: Հետագայում Իոսիֆ Դավրիշեվին տարագրության մեկնեց Ֆրանսիա եւ դարձավ զինվորական օդաչու: Ականատեսների վկայությամբ, իշխանը զարմանալիորեն նման է եղել իր խորթ եղբորը: Տարագիր օդաչուն մահացավ խորհրդային բռնապետից մոտավորապես 10 տարի ուշ: Սնարք

Շապոշնիկովը դեսպան Նոր Զելանդիայում

Մարշալ Եվգենի Շապոշնիկովը, որը մեկ ամիս առաջ թողել էր Ռուսաստանի Անվտանգության խորհրդի քարտուղարի պաշտոնը, նշանակվել է Ռուսաստանի դեսպան Նոր Զելանդիայում: Այդպիսով, Անվտանգության խորհրդի աշխատակազմի ժամանակավոր ղեկավարությունը կստանձնի Վլադիմիր Ռուբանովը, որն օգոստոսի սկզբին նախագահի հրամանագրով նշանակվել էր ԱԽ քարտուղարի տեղակալ: Ռուբանովն աշխատել է պետանվտանգության համակարգում, զբաղեցնելով ԽՍՀՄ ՊԱԿ-ի վերլուծական վարչության ղեկավարի, այնուհետեւ Ռուսաստանի անվտանգության նախարարության վերլուծական վարչության ղեկավարի պաշտոնը: ԻՏ

Էստոնացի հանցագործները 10 օրով դադարեցնում են իրենց գործունեությունը

Էստոնիա Հռոմի պապի այցի նախօրեին այստեղ կալանավորվել են Միգրացիայի մասին օրենքի օրինախախտներ: Միաժամանակ «Էստոնիա» թերթը հաղորդում է, որ մաֆիան արձակուրդ է վերցրել: Ընդ որում լրագրողները մեջբերում են տեղական բիզնեսի ղեկավարներից մեկի անանուն զանգը, որը տեղեկացրել էր, որ հանցագործները 10 օրով դադարեցնում են իրենց գործունեությունը հարգարժան անձի այցի կապակցությամբ: Սնարք-Ռոյթերս

Դիֆտերիա Ռուսաստանում

Ռուսաստանի առողջապահության նախարարությունից հայտնված տվյալների վրա հենվելով, BBC ռադիոկայանը երեկ գիշեր հաղորդեց, թե երկրի տարբեր շրջաններում հայտնաբերվել է դիֆտերիայով վարակված 50 անձ:

Լիտվայի կրած վնասը՝ 5 մլրդ դոլար

Ակադեմիկոս Ա. Կուծիսի կարծիքով 1940 թ. հունիսի 16-ից (Լիտվան ԽՍՀՄ կազմի մեջ մտցնելու օրը) մինչեւ 1993 թ. օգոստոսի 31-ը (ռուսական զորքերի դուրս բերումը) քաղաքական ահաբեկչության պատճառով Լիտվայի հանրապետության կրած վնասը կազմել է 5 մլրդ դոլար: Գիտնականը գտնում է, որ այդ գումարը Ռուսաստանը պետք է վերադարձնի զոհվածների, բանտարկյալների, աքսորյալների ընտանիքներին: Սնարք

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / 581841

Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային սարքերը
«Ազգ» թերթի

Azg
armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635

47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորման եւ տառատեսակների հեղինակ ՊԱՎԵԼ ՊԱԼԼԱՔՅԱՆ

ՀՀ նախարարների խորհրդի աշխատակազմի «Պարբերական» հրատ. տպարան, Երեւան 23 Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Տպաքանակ 36 000. Պատվեր 1590 Ստորագրված է տպագրության 7. 9. 1993

digitised by A.R.A.R.@